Postbus 619 3300 AP Dordrecht

Raadsinformatiebrief

IBAN: NL88 BNGH 0285127748
BIC: BNGHNL2G

Telefoon: 078-770 7008

E-mail: lpw.pellikaan@drechtsteden.nl

Bijlage(n): 1

Aan de (plv.) leden van de Drechtraad

Behandeld door: L.P.W. Pellikaan
Onderwerp: NIBUD Minima-effectrapportage Drechtsteden 2021

Datum: 8 november 2021
Ons kenmerk: BDR/21/2612499
Uw kenmerk: n.v.t.

Geachte dames en heren,

Toelichting
In opdracht van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) heeft het Nibud een Minima-effectrapportage (MER) opgesteld. Hiervoor is door het Nibud het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de Drechtsteden berekend. Er is hierbij gekeken in hoeverre huishoudens in staat zijn om het basispakket (bestaande uit uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn) en kosten voor sociale participatie (bijvoorbeeld het ontvangen van bezoek en contributies) te bekostigen. Het rapport brengt de verschillen in koopkracht tussen diverse huishoudtypes in kaart, middels de zogenoemde koopkrachtplaatjes. Dit is berekend voor negen verschillende huishoudtypes en voor meerdere inkomensniveaus (100% tot 150%) van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM). Door meerdere inkomensniveaus mee te nemen worden ook zogenoemde armoedevallen en doorstroomvallen inzichtelijk gemaakt.

Voor de berekening van de koopkrachtplaatjes in het rapport zijn de gemeentelijke belastingen en heffingen van de gemeente Dordrecht als uitgangspunt gebruikt. Omdat de tarieven van de gemeentelijke belastingen en heffingen verschillen per gemeente, zijn in de bijlage van het rapport de koopkrachtplaatjes voor de andere Drechtstedengemeenten bijgevoegd.

Met deze raadsinformatiebrief worden de belangrijkste conclusies uit het rapport met u gedeeld.

Belangrijkste conclusies MER
De MER laat een overwegend positief beeld zien. Het Nibud constateert dat het minimabeleid in de Drechtsteden goed aansluit bij de inkomensondersteunende maatregelen vanuit het Rijk. Hierdoor hebben alle onderzochte huishoudens voldoende inkomsten om de uitgaven uit het basispakket te betalen. Dit is niet het geval wanneer ook de bekostiging van de sociale participatie wordt meegenomen. Het paar met ouderen kinderen kent dan een tekort van 11 euro op de maandelijkse begroting. Het is belangrijk om te benoemen dat de huishoudelijke begrotingen berusten op drie belangrijke voorwaarden:

1. Men moet zeer goed met geld kunnen omgaan;
2. Alle inkomensondersteuning aanvragen;
3. Geen grote persoonlijke onvoorziene uitgaven hebben (zoals bijvoorbeeld zorgkosten, een hoge huur of een terloopse bekeuring).

Deze combinatie van factoren zal zich in de praktijk niet vaak voordoen. Een extra complicerende factor hierbij is het huisvestingprobleem. In de berekeningen is het Nibud ervan uitgegaan dat de onderzochte

huishoudtypes een passende sociale huurwoning hebben met bijbehorende huurprijs. Er moet rekening worden gehouden met dat de huidige problematiek rondom de huisvesting maakt dat dit niet de realiteit is voor veel huishoudens. Sommige huishoudens zullen bijvoorbeeld noodgedwongen in een dure particuliere huurwoning zitten, wat direct ingrijpt op hun financiële positie.

Wanneer de resultaten van de MER 2021 worden vergeleken met de laatst uitgevoerde MER van 2018 tekent zich ook een positief beeld af: Alle onderzochte huishoudtypes zijn er op alle onderzochte inkomensniveaus op vooruitgegaan.

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies uit het rapport.

Paar met oudere kinderen (14 en 16 jaar)
Gezinnen met oudere kinderen hebben het financieel het zwaarst. Zij kunnen op bijstandsniveau het basispakket (bestaande uit uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn) *plus* de kosten voor sociale participatie niet bekostigen. De belangrijkste oorzaak hiervoor ligt in het feit dat gezinnen de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. De extra inkomsten voor paren ten opzichte van een eenoudergezin, wegen niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering. Ook de oudere kinderen drukken op de begroting, omdat deze kosten niet volledig gecompenseerd worden door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Dat paren met oudere kinderen met tekorten te maken hebben ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit hun landelijke koopkrachtberekeningen. De oorzaak hiervan ligt in het Rijksbeleid. De bijstandsuitkering en de beschikbare (leeftijdsafhankelijke) toeslagen zijn voor gezinnen met oudere kinderen onvoldoende om zowel het basispakket als de sociale participatie mee te bekostigen. Het Nibud stelt dat gemeenten via hun eigen beleid kunnen trachten de gevolgen hiervan te repareren. In de Drechtsteden is het SMS-Kinderfonds een goed voorbeeld hiervan; dat is een inkomensondersteunende regeling die de bestedingsruimte specifiek voor huishoudens met kinderen verruimt.

Huishoudens zonder kinderen
De MER laat zien dat de bestedingsruimte van huishoudens zonder kinderen op bijstandsniveau laag is. Zo houden alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd, als alle uitgaven uit zowel het basispakket en voor sociale participatie zijn gedaan, 23 euro per maand over. Hierdoor zijn deze huishoudens erg kwetsbaar. Als er sprake is van persoonlijke onvoorziene uitgaven dan zal dit snel al leiden tot een tekort. Ook hierbij kan de oorzaak gevonden worden in het Rijksbeleid en de hoogte van de bijstandsuitkering en de beschikbare toeslagen.

Doorstroomval
Er zijn een aantal huishoudens die te maken krijgen met een doorstroomval (als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder bestedingsruimte overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau). Dit doet zich voor bij paren met kinderen op 120 procent, door het niet meer in aanmerking komen voor kwijtschelding van de lokale lasten en voor de vergoeding van het woon-werkverkeer. Een doorstroomval doet zich ook voor bij eenoudergezinnen en paren met ouderen kinderen op 150 procent. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van de vergoeding uit het SMS-Kinderfonds. In alle gevallen speelt ook het (gedeeltelijk) wegvallen van landelijke toeslagen een rol. Het voorkomen van doorstroomvallen is daarom erg lastig, omdat de landelijke regelingen gelijktijdig gecorrigeerd zouden moeten worden.

Aanbevelingen MER
Het Nibud doet op basis van de resultaten van de MER een aantal aanbevelingen aangaande het regionaal minimabeleid. Hieronder zijn deze aanbevelingen terug te lezen.

1. *Verminder niet-gebruik regelingen: zet in op publiciteit, intermediairs, en wijkteams*
   Het Nibud is in haar berekeningen uitgegaan dat alle landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dit is echter niet voor elk huishouden een vanzelfsprekendheid. Het Nibud adviseert om het gebruik van lokale regelingen te stimuleren door hieraan publiciteit te geven, intermediairs voor te lichten en wijkteams op de hoogte te stellen.

2. *Stimuleer goed financieel beheer: organiseer cursussen of begeleiding*
   Het is voor huishoudens met een minimuminkomen van groot belang om een goed financieel beheer te voeren. Hierdoor kunnen tijdig reserveringen worden gemaakt voor (onverwachte)

grote uitgaven en kan het ontwikkelen van schuldenproblematiek worden voorkomen. Niet elk huishouden met een minimuminkomen lukt dit. Het Nibud adviseert om voor deze huishoudens cursussen of begeleiding te organiseren.

3. *Help energielasten verlagen*
   Het Nibud adviseert de gemeenten aandacht te hebben voor de ontwikkeling dat de energielasten een groter deel van de woonlasten van minima gaan innemen. Het aanbieden van hulp van energieadviseurs of gratis/goedkope energieboxen worden als suggesties benoemd.

4. *Onderzoek de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden*
   Het Nibud adviseert om ook aan inwoners vanaf 18 jaar een vergoeding voor sociale participatie te verstrekken. Dit kan helpen in het tegengaan van sociale uitsluiting, wat de kans op de arbeidsmarkt zou kunnen vergroten.

5. *Breng duidelijk de voordelen van de collectieve zorgverzekering onder de aandacht*
   De collectie zorgverzekering minima (CZM) is een waardevol instrument in de bestrijding van armoede en het boeken van gezondheidswinst voor de doelgroep. Het Nibud adviseert de collectieve zorgverzekering actief te promoten zodat iedereen die er recht op heeft hiervan gebruik kan maken.

6. *Zie er op toe dat deelnemers aan de collectieve zorgverzekering het 'juiste' pakket kiezen*
   Het beschikbaar stellen van duidelijke informatie over CZM kan inwoners helpen een voor hun zo'n goed mogelijke keuze te maken. Het Nibud adviseert om hierop in te zetten. Daarnaast adviseert het Nibud om de hogere gemeentelijke bijdrage op de zwaarste pakketvorm in stand te houden omdat dit inwoners stimuleert een uitgebreider pakket te kiezen.

7. *Differentieer het Persoonlijk Minimabudget*
   Het Nibud adviseert om het Persoonlijk Minimabudget (PMB) in stand te houden, omdat de tegemoetkoming een gunstig effect heeft op de bestedingsruimte van huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen. Daarnaast adviseert het Nibud om huishoudens met kinderen een hoger bedrag toe te kennen aangezien de kosten voor (oudere) kinderen niet volledig gecompenseerd worden door kindgebonden toeslagen.

8. *Houdt de vrijwilligers/participatiebonus in stand*
   De participatie- of vrijwilligersvergoeding heeft een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens. Het maakt bij sommige huishoudens het verschil tussen een positief of negatief maandsaldo. Het Nibud adviseert om deze regelingen in stand te houden.

9. *Heroverweeg de tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang*
   Het Nibud adviseert om de tegemoetkoming eigen bijdrage kinder- of peuteropvang te heroverwegen, omdat er geen tekorten op de maandbegrotingen zijn van de huishoudens die hier gebruik van maken en het wegvallen van de vergoeding ook niet tot tekorten zal leiden.

10. *Houd aandacht voor paren met oudere kinderen*
    Het paar met oudere kinderen kan, ondanks de gemeentelijke ondersteuning, op bijstandsniveau niet de maandbegroting rond krijgen. Het Nibud adviseert de inkomensondersteunende regelingen die de bestedingsruimte voor paren met kinderen kunnen verruimen actief onder de aandacht te blijven brengen. Daarnaast wordt het inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste één van beide partners benoemd als een eerste stap op weg uit de armoede.

Vervolgstappen
De MER 2021 toont aan dat het minimabeleid in de Drechtsteden goed in balans is en dat de verschillende onderdelen een integraal, elkaar versterkend geheel vormen. Desondanks blijken niet alle huishoudens volwaardig te kunnen participeren (het paar met oudere kinderen) en andere huishoudens na participatie financieel erg kwetsbaar te blijven. Dat alles onder de betwijfelbare randvoorwaarden dat men zeer goed met geld kan omgaan, alle inkomensondersteuning aanvraagt en geen grote persoonlijke onvoorziene uitgaven heeft.

In een tijdsgewricht waar de kosten van levensonderhoud sneller dreigen te stijgen dan de inkomsten is het daarom aanbevolen snel te schakelen op een aantal prioriteiten. In de *eerste plaats* gericht op de randvoorwaarden (goed kunnen omgaan met geld, maximaliseren van het bereik, minimaliseren niet-gebruik en beperken risico op persoonlijke onvoorziene uitgaven). De SDD en de gemeenten zijn hierbij samen aan zet. Er gebeurt al veel op dat gebied, maar met name ten aanzien van extra communicatie en pro-actieve benadering van de potentiële doelgroep zijn in de onderlinge samenwerking nog slagen te maken. Tot de actieve en op een juiste pakketkeuze gerichte promotie van de collectieve Zorgverzekering (beperking risico onvoorziene uitgaven) voor het jaar 2022 was al voorafgaand aan de MER besloten.

De *tweede urgentie* ligt bij het verlagen van de energielasten. Het advies van het Nibud was nog van vóór de sterke prijsstijgingen op de energiemarkt, waardoor in de nabije toekomst veel huishoudens in de problemen dreigen te komen. Aanvankelijk had het kabinet generieke landelijke maatregelen aangekondigd als antwoord op deze problematiek, tezamen met een budget voor gemeenten om te investeren in energiebesparende maatregelen voor (kwetsbare) huishoudens. Dit laatste ligt in lijn met de derde aanbeveling van het Nibud in de MER. Het is echter de vraag of de kwetsbaarste huishoudens met de voornoemde maatregelen afdoende geholpen zijn en of de compensatie niet gerichter kan en moet worden ingezet. Dit vraagstuk ligt inmiddels op tafel en het kabinet is met gemeenten in gesprek of zij in een dergelijke maatwerkaanpak een grotere rol kunnen spelen. Afhankelijk van de uitkomsten van dit proces zal vanuit de SDD/GRD mogelijk nog dit jaar een concreet voorstel worden voorgelegd

Bovenstaande haakt aan bij de aanbevelingen 1,2,3, 5 en 6 van het Nibud. De overige aanbevelingen betreffen acties die vragen om een weloverwogen beleidsmatige afweging gevolgd door een bestuurlijk besluit. Zij vragen om aanpassing van de Beleidsregels Minimabeleid, dan wel de Verordening Persoonlijk Minimabudget, ook op onderdelen waar de gemeenten in hun wensen en aanpak in het verleden uiteen liepen, bijvoorbeeld ten aanzien van het stimuleren van volwassenenparticipatie (in Dordrecht vormgegeven door middel van de Dordtpas).

Proces
Met ingang van 1 januari 2022 wordt de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) omgevormd tot de GR Sociaal (GRS). Onderdeel hiervan is de herijking van de kaders van het minimabeleid, waarbij ruimte wordt geboden aan lokale kaderstelling. Dit proces is naar verwachting per 1 januari 2023 afgerond. De aanbevelingen uit de MER zijn passend om in dit proces te worden meegenomen voor verdere uitwerking en afweging. Anderzijds zien we dat de lange looptijd en intensiteit van de herijking van de kaders van het minimabeleid niet strookt met de urgentie van een aantal aanbevelingen die juist in het huidige tijdsgewricht een voortvarende aanpak wensen. Dit geldt naast bovengenoemde urgenties ook bij de aanbeveling aangaande het differentiëren van het PMB (aanbeveling 7) en de aanbeveling die vraagt om extra aandacht voor huishoudens met oudere kinderen (aanbeveling 10).

Om die reden wordt noodzakelijkerwijs begin volgend jaar al een aantal voorstellen in lijn met de aanbevelingen van de MER ter bespreking aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de GRS. In de voorstellen zal rekening worden gehouden met de landelijke ontwikkelingen omtrent het nieuwe kabinet op het gebied van bestaanszekerheid en armoede en daarmee samenhangende beleidsmatige ontwikkelingen. Het is belangrijk dat het minimabeleid goed aansluit op datgeen wat landelijk aangeboden wordt— ook om armoedevallen te voorkomen. Wij zullen ons minimabeleid daar ook op enten en herijken en rekening houden met Rijksvoorstellen op dit vlak.

Samenvatting
Met deze raadsinformatiebrief wordt de Drechtraad geïnformeerd over de belangrijkste conclusies uit de Minima-effectrapportage Drechtsteden 2021, zoals opgesteld door het Nibud.

Verdere procedure, communicatie en uitvoering
De aanbevelingen uit de Minima-effectrapportage worden meegenomen in de herijking van het minimabeleid in 2022.

Datum: 8 november 2021
Ons kenmerk: BDR/21/2612499

Hoogachtend,
het Drechtstedenbestuur,

N. van Mourik MPA
secretaris

mr. A.W. Kolff
voorzitter

Bijlage: NIBUD Minima-effectrapportage Drechtsteden 2021

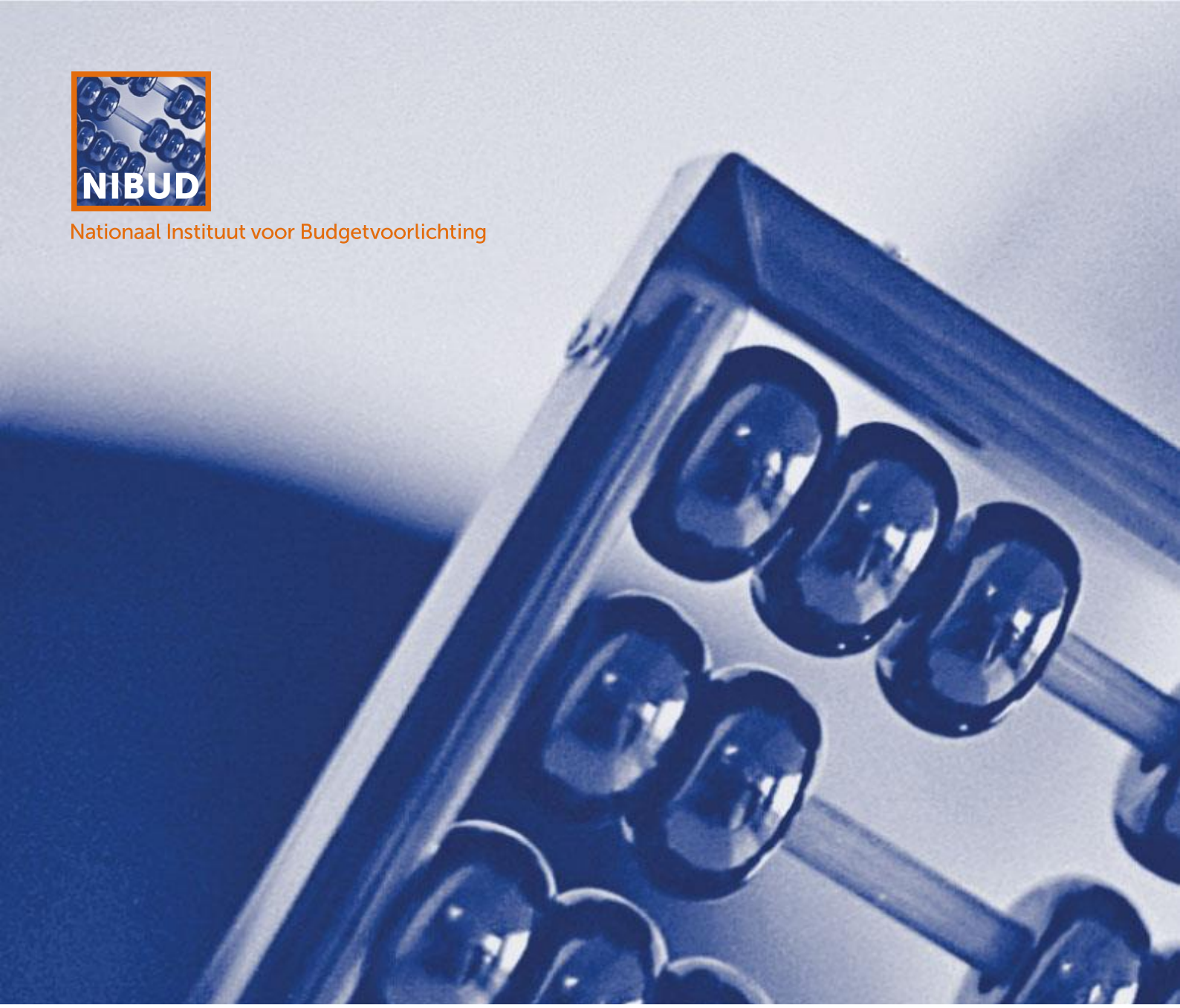

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Minima-effectrapportage Sociale Dienst Drechtsteden 2021

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Corinne van Gaalen, Jasja Bos

10 september 2021

Minima-effectrapportage Sociale Dienst Drechtsteden 2021

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Auteurs
Corinne van Gaalen
Jasja Bos

Nibud, Rotterdam, 10 september 2021
In opdracht van de Sociale Dienst Drechtsteden

Voorwoord

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Ons doel is het voorkomen van geldproblemen. Naast het verzamelen, berekenen en bijhouden van basiscijfers, doet of initieert het Nibud ook onderzoek naar andere aspecten over omgaan met geld. Daarbij spelen gedragsaspecten een belangrijke rol. Daarmee kunnen we snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Nibud is gespecialiseerd in het maken van de vertaalslag van de verzamelde data en kennis over de huishoudfinanciën in methodes, materialen en tools. Daarbij wordt voortdurend voeling gehouden met de actualiteit en de praktijk van alledag.

We gaan uit van drie niveaus van voorlichting en financiële educatie: direct voor consumenten (via onze websites, (sociale) media, interactieve tools, voorlichtingsmaterialen, hulpmiddelen en de helpdesk), via onderwijs/educatie door derden en door deskundigheidsbevordering van professionals. Als kenniscentrum vervult het Nibud ook een adviesrol naar derden.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de Sociale Dienst Drechtsteden. Met dit onderzoek wil de Sociale Dienst Drechtsteden inzicht krijgen in de effecten van haar minimabeleid.

Utrecht, september 2021

Samenvatting

Doel en opzet onderzoek

Deze minima-effectrapportage geeft weer wat het effect is van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de Drechtsteden.

In dit onderzoek is voor negen verschillende huishoudtypen op zes verschillende inkomensniveaus (100 tot en met 150 procent het wettelijk sociaal minimum, met een interval van 10 procent) doorgerekend hoe hun maandbegrotingen eruitzien.

In de begrotingen hebben we rekening gehouden met de volgende lokale regelingen:

- de kwijtschelding van lokale lasten;
- de collectieve zorgverzekering;
- het SMS-Kinderfonds;
- de reiskostenvergoeding woon-werkverkeer;
- de tegemoetkoming eigen bijdrage Kinderopvangkosten;
- de bijzondere bijstand;
- het Persoonlijk Minimabudget;
- de participatie- en vrijwilligersbonus.

Hierbij gaan we ervan uit dat de betreffende huishoudens van alle beschikbare regelingen gebruik maken.

Resultaten

- In de Drechtsteden zijn alle onderzochte huishoudens met een laag inkomen in staat om de noodzakelijke uitgaven uit het basispakket te bekostigen.
- Als ook de kosten voor sociale participatie bekostigd moeten worden, krijgt het paar met oudere kinderen op bijstandsniveau met een maandelijks tekort te maken.
- Alleenstaanden en paren zonder kinderen, onder de AOW-gerechtigde leeftijd, hebben op bijstandsniveau een dusdanig laag saldo, dat persoonlijk onvermijdbare kosten (zoals zorgkosten, een hoge huur) al snel tot een tekort zullen leiden.

- Bij enkele huishoudtypen doet zich een doorstroomval voor, hiervan is sprake als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau. Dit zien we bij:
  - paren met jonge of oudere kinderen op 120 procent, veroorzaakt door het wegvallen van het recht op volledige kwijtschelding van lokale lasten en van de reiskosten voor woon-werkverkeer, in combinatie met de afbouw van landelijke toeslagen;
  - eenoudergezinnen en paren met oudere kinderen op 150 procent, voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van de vergoedingen vanuit het SMS-Kinderfonds.

- Huishoudens die in aanmerking komen voor het Persoonlijk Minimabudget en die een inkomen hebben op 110 procent van het Wettelijk Sociaal Minimum hebben meer bestedingsruimte dan huishoudens met een inkomen op 120 procent. Ook in deze groep kunnen zich inwoners bevinden zonder zicht op inkomensverbetering.

Paren met oudere kinderen en een inkomen op bijstandsniveau, die in aanmerking komen voor een PMB, hebben geen tekort op de maandbegroting (in tegenstelling tot paren met kinderen zonder PMB).

- Een participatie- of vrijwilligersbonus kan leiden tot een doorstroomval op 120 procent. Dit is het geval bij een eenoudergezin met oudere kinderen en bij paren (zowel met als zonder kinderen).
  Bij het paar met oudere kinderen maakt een bonus het verschil tussen een negatief een positief maandsaldo: zonder bonus komt dit huishouden op bijstandsniveau maandelijks 11 euro tekort, inclusief bonus is er een positief saldo van 9 euro. Als meerdere leden van dit huishouden een bonus ontvangen, gaat het saldo nog verder omhoog.

Aandachtspunten

De diverse vormen van inkomensondersteuning in de Drechtsteden hebben een positief effect op de bestedingsruimte van de inwoners. Zonder de collectieve zorgverzekering (waarbij het mogelijk is het wettelijk eigen risico mee te verzekeren), de diverse vergoedingen voor kinderen via het SMS-Kinderfonds, reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer, de tegemoetkomingen voor kinderopvang en peuteropvang en de kwijtschelding van de lokale lasten zouden er meer en grotere tekorten zijn.

De Sociale Dienst Drechtsteden zet sterk in op de ondersteuning van kinderen: vanuit het SMS-Kinderfonds zijn diverse vergoedingen mogelijk, onder andere voor (sport)kleding en het lidmaatschap van een vereniging. Dit is een extra stimulans om kinderen deel te laten nemen aan sportieve en culturele activiteiten.
Ook is een vergoeding mogelijk voor schoolgerelateerde kosten. Het Nibud beoordeelt dit als zeer positief.

Voor volwassenen kent de Sociale Dienst Drechtsteden geen tegemoetkoming voor sportieve of culturele activiteiten. Echter, ook voor volwassenen is sociale participatie belangrijk. Sociale uitsluiting kan zo worden tegengegaan, wat de kansen op de arbeidsmarkt zou kunnen vergroten. Financiële ondersteuning voor volwassenen kan hier een positieve rol spelen.

Daarom adviseert het Nibud om ook aan volwassenen een vergoeding voor sociale participatie te verstrekken. Paren met oudere kinderen kunnen op bijstandsniveau de kosten voor sociale participatie niet bekostigen (het basispakket lukt wel) en alleenstaanden en paren zonder kinderen hebben na bekostiging van sociale participatie een erg laag saldo, wat deze huishoudens erg kwetsbaar maakt. Wanneer de gemeente voor volwassenen met een inkomen op bijstandsniveau bijvoorbeeld het lidmaatschap van een (sport)vereniging zou vergoeden, dan zouden deze huishoudens zowel in financieel als in sociaal opzicht een stuk sterker staan. Uitgaande van een contributie van 18,50 euro per maand, zou dit ook niet leiden tot een armoedeval op 110 procent.

Inhoud

1 Inleiding 5
1.1 Centrale vraag 5
1.2 Kern minima-effectrapportage 5
1.2.1 Huishoudtypen 5
1.2.2 Inkomensniveaus 5
1.2.3 Armoedeval 6
1.2.4 Voorbeeldhuur 6
1.3 Leeswijzer 6
2 Onderzoeksmethode: begrotingen 7
2.1 Inleiding 7
2.2 Inkomsten 7
2.3 Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie 8
2.4 Uitgavensoorten 9
2.5 Voorwaarden aan de begrotingen 9
2.6 De begrotingen 10
3 Minimabeleid 11
3.1 Landelijk beleid 11
3.2 Lokaal minimabeleid 13
3.2.1 Lokaal kwijtscheldingsbeleid 13
3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering 14
3.2.3 Het Persoonlijk minimabudget 15
3.2.4 Participatie- of vrijwilligersbonus 15
3.2.5 Het SMS-Kinderfonds 15
3.2.6 Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer 16
3.2.7 Bijzondere bijstand 16
3.2.8 Kinderopvang en peuterspeelzaal 17
3.3 Voorzieningen voor huishoudens met een zorgvraag 18
4 Resultaten 21
4.1 Saldo inkomsten min uitgaven 21
4.2 Bestedingsruimte 23
4.2.1 Na invulling van alleen het basispakket 23
4.2.2 Na invulling van het basispakket inclusief sociale participatie 23
4.3 Armoedeval 24
4.4 Huishoudens met langdurig een laag inkomen 25
4.5 Huishoudens met een participatie- of vrijwilligersbonus 26
4.6 Situatie zonder reiskostenvergoeding 26
5 Vergelijking 2018 - 2021 29
5.1 Aanpassingen van de begrotingen 29
5.2 Vergelijking van de resultaten 31
6 Conclusies en aanbevelingen 33
6.1 Conclusies 33
6.2 Aanbevelingen 35
Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven 41
Bijlage 2 | Begrotingen 45
Bijlage 3 | Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven 55
Bijlage 4 | Resultaten in de afzonderlijke Drechtsteden 57

1 Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:
Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de Drechtsteden?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Om tot een antwoord te komen op de centrale vraag, worden voor een aantal voorbeeldsituaties alle inkomsten geïnventariseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met alle landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen. Dit inkomen zal in een begroting worden afgezet tegen de minimale uitgaven waarmee huishoudens met een laag inkomen worden geconfronteerd. De minimale uitgaven zijn gebaseerd op de Nibud methode van budgetteren, aangevuld met lokale tarieven en tegemoetkomingen.

1.2.1 Huishoudtypen

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de Sociale Dienst Drechtsteden is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

a. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd;
b. Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd);
c. Een eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
d. Een eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
e. Een paar zonder kinderen;
f. Een paar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
g. Een paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
h. Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met een zorgvraag;
i. Een paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar).

1.2.2 Inkomensniveaus

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de financiële positie van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus. In overleg met de Sociale Dienst Drechtsteden is in dit rapport gekozen om begrotingen op te stellen met de volgende zes inkomensniveaus: bijstand- of AOW- niveau, 110, 120, 130, 140 en 150 procent hiervan.

1.2.3 Armoedeval

Het kan voorkomen dat een huishouden met een hoger inkomen, minder overhoudt dan met een lager inkomen, nadat rekening is gehouden met alle noodzakelijke uitgaven. Bijvoorbeeld doordat er geen recht meer is op inkomensondersteunende regelingen. Als een dergelijke armoedeval zich voordoet binnen de gestelde kaders, dan blijkt dat uit de resultaten van dit onderzoek.

Hierbij onderscheiden we twee soorten armoedevallen, namelijk een armoedeval bij uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk (werkloosheidsval/uitstroomval) en een armoedeval bij het meer gaan verdienen (doorstroomval).

Bij huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat deze gewoonlijk geen inkomensstijging meemaken. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen.

1.2.4 Voorbeeldhuur

Uit het woononderzoek 2018 van het CBS komt naar voren dat 96 procent van de huishoudens die de bijstandsuitkering als belangrijkste inkomstenbron hebben, in een huurwoning woont. Op basis hiervan gaan we er in deze rapportage van uit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. Hierbij gaan we uit van de grenzen voor het passend toewijzen: aan de toewijzingsregels voor woningcorporaties is per 1 januari 2016 het passend toewijzen van sociale huurwoningen toegevoegd. De passendheidsnorm stelt dat elke corporatie aan minimaal 95 procent van de huishoudens die recht hebben op huurtoeslag een woning onder de aftoppingsgrens toe moet wijzen. Zo wordt voorkomen dat huishoudens met de laagste inkomens in een te dure woning terechtkomen. De aftoppingsgrens ligt in 2021 op 633 euro voor huishoudens met één of twee personen en op 678 euro voor huishoudens van drie of meer personen.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen. In hoofdstuk 4 worden de resultaten weergegeven: Wat is de bestedingsruimte van de onderzochte huishoudtypen? En wat zijn de effecten van het minimabeleid op de financiële positie van deze huishoudens? In hoofdstuk 5 wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten uit de MER van 2018. Ten slotte staan in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen van het rapport.
In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2 Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor verschillende huishoudtypen op verschillende inkomensniveaus. Hierbij gaan we ervan uit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeens te zeggen valt. Schulden komen echter vaak voor onder huishoudens met lage inkomens.

Maandbegrotingen

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld vaak jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

2.2 Inkomsten

In deze rapportage worden op zes inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110, 120, 130, 140 en 150 procent van de geldende bijstandsnorm. Met bijstandsniveau wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 lid 1 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, zorgtoeslag, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget.
Bepaalde heffingskortingen worden apart getoond als voorlopige aanslag, bijvoorbeeld de inkomensafhankelijke combinatiekorting voor werkende alleenstaande ouders met jonge kinderen. Het loon plus de voorlopige aanslag is gelijk aan 110 procent van de bijstandsnorm. De kinderbijslag en het kindgebonden budget (inclusief de alleenstaande ouderkop) komen hier nog bovenop.
In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Ook is er geen rekening gehouden met inkomsten of betalingen vanwege alimentatie. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 2.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle inkomensondersteunende regelingen die op hen van toepassing zijn, zowel de landelijke als de gemeentelijke.

Inkomensgrens paren met thuiswonend werkend kind

Het paar met het volwassen kind heeft te maken met de kostendelersnorm. Wanneer alle drie de gezinsleden bijstand ontvangen, ontvangen zij samen 130 procent van het bijstandsniveau van een paar zonder kinderen.
Bij de inkomensniveaus hierboven zijn we ervan uitgegaan dat het meerderjarige kind werkt en de ouders een bijstandsuitkering ontvangen. Bij de berekening van de huurtoeslag is rekening gehouden met het totale gezinsinkomen.

2.3 Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie

De noodzakelijke uitgaven vullen we in via een basispakket met een apart pakket voor sociale participatie. Het basispakket bestaat uit uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn.
De begroting bestaat uit een pakket aan vrij goedkope artikelen (niet de allergoedkoopste) die algemeen verkrijgbaar zijn. We houden geen rekening met tweedehands artikelen.
In bijlage 1 staan de uitgangspunten en de samenstelling van de pakketten beschreven.
Het basispakket en het pakket voor sociale participatie zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

Sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Dit pakket is opgesteld in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau. Het gaat bijvoorbeeld om uitgaven aan contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en recreatief vervoer.
Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid. De uitgaven voor sociale participatie staan beschreven in bijlage 1.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen persoonlijk moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is vaak een tegemoetkoming mogelijk via gemeentelijk beleid. Deze uitgaven worden in dit rapport niet meegenomen.
In de begrotingen is ook geen rekening gehouden met kosten voor een huisdier of voor roken. Deze uitgaven worden niet gezien als onvermijdbaar. Indien een huishouden hiervoor toch kosten heeft, wordt het saldo op de begroting lager dan in deze rapportage is weergegeven.
Mensen die werken maken extra kosten ten opzichte van niet werkenden. Deze kosten zijn meegenomen in het basispakket als aparte post bij een inkomen vanaf 110 procent van het toepasselijk minimum.

2.4 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- Vaste lasten: Komen regelmatig terug. Meestal vaste bedragen waar een contract aan ten grondslag ligt. Voorbeelden zijn de huur, energiekosten en verzekeringen.
- Reserveringsuitgaven: Komen niet regelmatig voor. De hoogte is niet precies bekend. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor inventaris (meubels, apparatuur/witgoed) en kleding.
- Huishoudelijke uitgaven: Steeds terugkerende uitgaven die maandelijks kunnen variëren. Voorbeelden zijn voeding, was- en schoonmaakartikelen en persoonlijke verzorging.

Lokale tarieven

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

Minimabeleid

Als er inkomensondersteunende maatregelen zijn die een vergoeding vormen voor bepaalde uitgavenposten, dan is hier rekening mee gehouden in de begrotingen. De regelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk.

2.5 Voorwaarden aan de begrotingen

Bij het gebruik van de begrotingen zijn er drie belangrijke voorwaarden:

1. Zeer goed met geld kunnen omgaan

Een goed overzicht van alle inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Alleen dan kan er voldoende geld opzij worden gezet om onregelmatige uitgaven te kunnen doen. Een gebrek aan goed overzicht kan vaak confronterend zijn en moeilijk te doorbreken.

2. Alle inkomensondersteuning aanvragen

Toeslagen en tegemoetkomingen beslaan vaak een groot deel van het totale inkomstenplaatje. Het is daarom voor huishoudens belangrijk om te weten op welke inkomensondersteuning men recht heeft en hoe en waar deze moet worden aangevraagd. Het tijdig doorgeven van gegevens is hierbij belangrijk. En daarmee dus ook een actieve houding.

3. Geen grote persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben

Hoge persoonlijk onvermijdbare uitgaven zoals afbetalingen, zorgkosten of een hoge huur, kunnen het moeilijk of onmogelijk maken om een sluitende begroting op te stellen. Als de uitgaven niet omlaag gebracht kunnen worden, dan resteert er niks anders dan om te bezuinigen op overige uitgaven. In het geval van de begrotingen met minimale uitgaven, zoals ze in dit rapport zijn opgesteld, ontstaat het gevaar dat er ook bezuinigd wordt op noodzakelijke uitgaven. Dit kan er toe leiden dat er totaal geen reserves meer zijn om tegenslagen op te kunnen vangen, dat rekeningen niet meer betaald worden waardoor schulden ontstaan of dat gezondheidsbedreigende omstandigheden ontstaan.

Deze voorwaarden zijn voor een deel te vangen in competenties voor goed financieel beheer. Het gaat hierbij niet alleen om vaardigheden, maar ook om gedragsaspecten. Daarom is inkomensondersteuning alleen niet voldoende. Het is ook belangrijk om ondersteuning op het gebied van het aanleren van vaardigheden te bieden, aangevuld met ondersteuning die rekening houdt met min of meer individuele gedragsaspecten.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 2.

3 Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod.

3.1 Landelijk beleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen, de landelijke toeslagen en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

Landelijke heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op de belasting. Hiermee wil de overheid bepaalde groepen ondersteunen. Denk aan ouders, ouderen en gehandicapten. Door de heffingskorting betalen zij minder belasting.
De volgende heffingskortingen (2021) zijn voor de voorbeeldhuishoudens van belang:

Algemene heffingskorting
Voor iedereen boven de 18 die inkomstenbelasting betaalt, ook als men niet werkt. De algemene heffingskorting bedraagt maximaal 2.837 euro per jaar voor mensen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en 1.469 euro vanaf de AOW gerechtigde leeftijd.

Arbeidskorting
Voor iedereen die betaald werk heeft, ook als men daarnaast nog gedeeltelijk een uitkering ontvangt. De arbeidskorting bedraagt maximaal 4.205 euro per jaar.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting
Voor werkende ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Deze wordt toegekend aan de alleenstaande ouder of aan de minst verdienende fiscale partner. Deze heffingskorting bedraagt maximaal 2.815 euro per jaar.

Ouderenkorting en alleenstaande ouderenkorting
Heffingskortingen voor AOW-gerechtigden. De ouderenkorting bedraagt maximaal 1.703 euro per jaar; de alleenstaande-ouderenkorting is 443 euro per jaar.

Landelijke toeslagen

Toeslagen zijn bijdragen van de overheid om tegemoet te komen in de kosten voor de zorgverzekering, huur of kind(eren). Of een huishouden recht heeft op bepaalde toeslagen, is afhankelijk van een aantal factoren (bijvoorbeeld inkomen).
De volgende toeslagen (2021) zijn van belang voor de voorbeeldhuishoudens:

Zorgtoeslag
Zorgtoeslag is een bijdrage van de overheid voor de kosten van de zorgverzekering. Iemand kan aanspraak maken op zorgtoeslag vanaf 18 jaar. Dit geldt voor zowel alleenstaanden als stellen. Het inkomen moet wel onder de inkomensgrens vallen. Een alleenstaande heeft recht op zorgtoeslag bij een toetsinkomen van 31.138 euro of minder. Voor samenwonenden is deze grens 39.979 euro.

Naast de inkomensgrens is er ook een vermogensgrens voor de zorgtoeslag. In 2021 bedraagt deze voor alleenstaanden 118.479 euro en voor paren 149.819 euro.
De zorgtoeslag voor een alleenstaande is maximaal 107 euro per maand. Voor een stel is de zorgtoeslag maximaal 207 euro. Hoe lager het inkomen, hoe meer toeslag iemand ontvangt.

Huurtoeslag
Huurtoeslag is een bijdrage van de overheid in de huurkosten. Huurders van een zelfstandige huurwoning kunnen in aanmerking komen voor huurtoeslag. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van het inkomen, het vermogen, de huishoudsamenstelling en de huur. Vanaf 1 januari 2020 kent de huurtoeslag geen inkomensgrenzen meer, maar wordt de huurtoeslag inkomensafhankelijk afgebouwd. De vermogensgrens voor de huurtoeslag van 31.340 euro per persoon is strenger dan voor de zorgtoeslag.

Huishoudens krijgen boven de minimale basishuur[1] volledige huurtoeslag tot een huur van 442,46 euro. Voor een huur boven dit bedrag wordt voor een- en twee-persoonshuishoudens 65 procent van de huur tot 633,25 euro vergoed. Voor huishoudens vanaf drie personen is dit tot een huur van 678,66 euro. Alleenstaanden of ouderen/hulpbehoevenden krijgen boven deze huur tot een huur van maximaal 752,33 euro vervolgens nog 40 procent vergoed.

Kinderopvangtoeslag
Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. De kinderopvangtoeslag is geregeld in de Wet kinderopvang. De wet geldt voor dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen. Maar ook voor opvang door ouderparticipatiecrèches of gastouders via een gastouderbureau en voor de peuterspeelzaal. Informele opvang door familie of kennissen valt hier dus niet onder.
Om voor kinderopvangtoeslag in aanmerking te komen moet de instelling zijn aangemeld bij het Landelijk Register Kinderopvang. Ook moeten, in het geval van paren, beide ouders werken, tenzij er een re-integratietraject wordt gevolgd.

De vergoeding wordt berekend over een maximaal uurtarief van 8,46 euro voor kinderen tot vier jaar (dagopvang) en van 7,27 euro voor kinderen in de basisschoolleeftijd (buitenschoolse opvang). Wanneer iemand per uur meer dan dit bedrag betaalt, ontvangt hij of zij over dit extra deel geen toeslag.
Er gelden grenzen voor het totaal aantal uren waarvoor kinderopvangtoeslag aangevraagd kan worden. Dit is afhankelijk van het aantal uur dat men werkt.

Kindgebonden budget
Iedereen met kinderen jonger dan 18 jaar kan in aanmerking komen voor het kindgebonden budget. Dit is een maandelijkse, inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen. Voorwaarde is dat iemand zijn of haar kind 'in belangrijke mate onderhoudt'.

[1] De minimale basishuur is inkomensafhankelijk en bedraagt voor huishoudens op minimumniveau 237,62 euro. (Voor AOW-gerechtigden is dit voor eenpersoonshuishoudens 235,80 euro en voor meerpersoonshuishoudens 233,99 euro). Bij een hoger inkomen wordt de basishuur hoger.

Alleenstaande ouders met een verzamelinkomen tot 21.835 euro ontvangen het maximale kindgebonden budget. Voor paren met kinderen is de inkomensgrens in 2020 flink verhoogd, deze inkomensgrens ligt nu op 38.853 euro. Na dit inkomen wordt de hoogte van het bedrag geleidelijk afgebouwd. Het bedrag aan kindgebonden budget is afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen. Alleenstaande ouders ontvangen meer dan paren, omdat zij recht hebben op een extra vast bedrag van 270 euro per maand. Het kindgebonden budget voor het tweede kind is lager dan voor het eerste kind en vanaf het derde kind eveneens lager dan voor het tweede kind. Vanaf 12 jaar is het kindgebonden budget hoger.

Kinderbijslag
Een ouder heeft recht op kinderbijslag voor eigen kinderen en stiefkinderen tot 18 jaar en soms voor pleegkinderen tot 16 jaar. Kinderbijslag wordt eenmaal per kwartaal uitgekeerd. De bedragen worden in het geval van meerdere kinderen bij elkaar opgeteld. De bedragen voor kinderbijslag zijn afhankelijk van de leeftijd van het kind en onafhankelijk van het inkomen. De kinderbijslag voor een kind van 12 tot 18 jaar bedraagt 319,10 euro. Voor 6 tot 12 jaar en voor 0 tot 6 jaar is het respectievelijk 271,24 euro en 223,37 euro.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de Sociale Dienst Drechtsteden voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de begrotingen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Lokaal kwijtscheldingsbeleid

Kwijtscheldingsbeleid van gemeentelijke belastingen is lokaal beleid en verschilt per Drechtsteden-gemeente. In elk van de Drechtsteden kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In Papendrecht en Alblasserdam is er geen sprake van rioolheffing.
Gemeentebelastingen en basisinformatie (GBD) doet de belastingen voor Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Papendrecht. Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam regelen de kwijtschelding via het samenwerkingsverband van een aantal gemeenten en waterschappen, de SVHW.

Voor alle gemeenten geldt dat er bij het vaststellen van de kwijtschelding getoetst wordt aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Dat wil zeggen dat, afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen hierboven wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor de eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies.
De beleidsvrijheid ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid wordt bepaald door landelijke regelgeving. Hierbij wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om rekening te houden met de kosten voor kinderopvang en om voor AOW'ers uit te gaan van de netto AOW in plaats van de bijstandsbedragen. In de Drechtsteden wordt van beide mogelijkheden gebruik gemaakt.

Bij het waterschap Hollandse Delta (Dordrecht, Zwijndrecht en Hendrik Ido Ambacht) en het waterschap Rivierenland (Papendrecht, Sliedrecht, Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam) is kwijtschelding mogelijk voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing en wegenheffing. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteren de waterschappen de norm van maximaal 100 procent van de bijstandsnorm.

Waterschap en gemeente werken hierbij samen. Als de betalingscapaciteit van de een is gebruikt, wordt bij de ander volledige kwijtschelding gegeven.

In deze minima-effectrapportage rekenen we met de tarieven van de gemeente Dordrecht. In bijlage 4 zijn de begrotingen opgenomen met de tarieven van de andere gemeenten die zijn aangesloten bij de Sociale Dienst Drechtsteden.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering

Om ervoor te zorgen dat inwoners met een financieel kwetsbare positie niet voor onverwachte hoge kosten komen te staan bij een zorgvraag, biedt de Sociale Dienst Drechtsteden inwoners een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan: het VGZ GemeentePakket.
Deelnemers kunnen kiezen uit drie pakketten tegenover een relatief lagere premie, waarmee de kwetsbaarheid vanuit zowel gezondheids- als financieel perspectief ondervangen kan worden. Kinderen jonger dan 18 jaar zijn volledig gratis meeverzekerd.

- VGZ GemeentePakket Compact € 128,79
- VGZ GemeentePakket Compleet € 153,40
- VGZ GemeentePakket Compleet + € 0 eigen risico € 169,30

Pakket 1: biedt onder andere vergoeding voor tandarts, fysiotherapie, brillen en lezen.
Pakket 2: biedt vergoeding van pakket 1 + onder andere vergoeding voor orthodontie en extra fysiotherapie.
Pakket 3: dit is het meest uitgebreide pakket met onder andere vergoedingen voor eigen bijdrage Wmo, vervangende mantelzorg en herverzekeren eigen risico. Dit pakket is specifiek bedoeld voor mensen met een chronische aandoening of handicap (die in de praktijk jaarlijks hun eigen risico opgelegd krijgen).

Om voor de collectieve zorgverzekering in aanmerking te komen, hanteert de Sociale Dienst Drechtsteden een inkomensgrens van 130 procent van het bruto minimumloon. Voor alleenstaanden en alleenstaande ouders betekent dit dat zij ook bij een inkomen op 140 of 150 procent van de geldende bijstandsnorm aan kunnen sluiten bij de collectieve polis.

In de begrotingen (zie bijlage 1) rekenen we met pakket 3. Voor paren met een inkomen op 140 en 150 procent van de geldende bijstandsnorm gaan we uit van een gemiddelde basisverzekering plus aanvullende verzekering, waarbij het eigen risico niet is meeverzekerd.

De kosten van de premie zijn in de begrotingen opgenomen onder de uitgavepost "zorgverzekering". De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

De post "eigen risico zorgverzekering" is voor huishoudens die deel kunnen nemen aan de collectieve zorgverzekering op nul euro gezet, omdat het eigen risico is herverzekerd. Dat is bij paren met een inkomen op 140 en 150 procent van de bijstandsnorm niet het geval. Men zal dan zelf geld moeten reserveren om het eigen risico op te kunnen vangen.

3.2.3 Het Persoonlijk minimabudget

Het Persoonlijk minimabudget (PMB) is bedoeld voor mensen die ouder zijn dan 21 jaar maar jonger dan de AOW-leeftijd, die geen zicht hebben op inkomensverbetering (het is ondanks inspanningen niet mogelijk om het inkomen op korte termijn te verbeteren). Deze regeling is vergelijkbaar met de Individuele Inkomenstoeslag, zoals die in andere gemeenten veelal bestaat. Het gaat om huishoudens met een inkomen van maximaal 110 procent van de bijstandsnorm, waarbij de referteperiode 12 maanden is.

De hoogte van dit budget op jaarbasis is in 2021:

- Alleenstaande, met of zonder kind(eren) tot 18 jaar: 380 euro;
- Paar/samenwonend, met of zonder kind(eren) tot 18 jaar: 540 euro.

Bij de resultaten van deze rapportage worden de saldi van huishoudens die in aanmerking komen voor het PMB apart gepresenteerd.

3.2.4 Participatie- of vrijwilligersbonus

Inwoners die gedurende tenminste zes maanden werk vanuit een participatieplek of vrijwilligerswerk hebben verricht, komen in aanmerking voor een participatie- of vrijwilligersbonus. Het gaat om een jaarlijkse vergoeding van 250 euro.

Om in aanmerking te komen voor de participatiebonus dienen belanghebbenden een (aanvullende) uitkering krachtens de Participatiewet, Ioaw of Ioaz te ontvangen.
De vrijwilligersbonus is bedoeld voor inwoners ouder dan 27 jaar en jonger dan de AOW-leeftijd, met een inkomen tot 110 procent van het wettelijk sociaal minimum.
Een participatie- of vrijwilligersvergoeding wordt verstrekt aan inwoners met zicht op inkomensverbetering en gaat dus niet samen met het PMB.

Net als bij het PMB worden de saldi van huishoudens die in aanmerking komen voor de betreffende bonus apart gepresenteerd. We gaan hierbij uit van één bonus per huishouden.

3.2.5 Het SMS-Kinderfonds

Het doel van het SMS-kinderfonds is sociale uitsluiting van kinderen van minima te voorkomen. Dit wordt bereikt door kinderen in staat te stellen deel te nemen aan activiteiten die hun maatschappelijke participatie kunnen bevorderen. Denk bijvoorbeeld aan deelname aan schoolreisjes, sportclub, vereniging en kunstzinnige vorming.
De uitvoering is belegd bij Stichting Leergeld Drechtsteden.[2]

[2] Met ingang van 2020 heeft de gemeente Dordrecht (als een van de zeven Drechtstedengemeenten) gekozen de betreffende financiële ondersteuning aan kinderen in de minimadoelgroep op een andere wijze te organiseren: via een elektronische stadspas (de Dordtpas), waarop saldo geladen kan worden voor uitgaven ten behoeve het SMS-kinderfonds. Hiermee is de rol van Leergeld in de gemeente Dordrecht gewijzigd. Leergeld vervult in Dordrecht met ingang van 2020 een lichtere portaalfunctie dan in de andere regiogemeenten.

De bijdrage is bedoeld voor huishoudens met kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar met een inkomen niet hoger dan 140 procent van het bijstandsinkomen. Het vermogen wordt niet getoetst.
Voor scholieren op de basisschool geldt een maximaal bedrag van 275 euro per jaar per kind en voor middelbare scholieren of leerlingen aan het MBO/HBO is dit bedrag van 790 euro.

De noodzakelijk geachte voorzieningen kunnen in natura verstrekt worden. Ze worden dan direct aan de school (zoals bij schoolreisjes) of de vereniging (zoals bij contributies) uitbetaald. Daarnaast kunnen tegoedbonnen worden verstrekt voor de aanschaf van de noodzakelijke school-, muziek-of sportspullen die bij bepaalde, vooraf gecontracteerde winkels opgehaald kunnen worden. Het is -zoals eerder aangegeven - ook mogelijk om een activiteit of benodigd materiaal zelf te betalen en de kosten achteraf bij Leergeld te declareren.
In de gemeente Dordrecht ontvangen de kinderen het budget van het SMS-Kinderfonds op hun Dordtpas. Ze kunnen de Dordtpas als een soort pinpas gebruiken.

In de begrotingen gaan we ervan uit dat het gehele bedrag wordt ingezet. Dit is verrekend met de posten “onderwijs” en “sociale participatie”.

3.2.6 Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer

Inwoners die vanuit de bijstand aan het werk gaan en dan een inkomen hebben dat niet hoger is dan 110 procent van het Wettelijk Sociaal Minimum en geen in aanmerking te nemen vermogen hebben, komen in aanmerking voor een tegemoetkoming in de reiskosten voor woon-werkverkeer.
De hoogte van de vergoeding per maand is afhankelijk van het aantal te reizen kilometers. De vergoeding wordt niet verstrekt wanneer het werkadres zich minder dan vijf kilometer bevindt van het woonadres.
De vergoeding wordt per persoon toegekend voor de duur van maximaal 24 maanden. Het eerste jaar worden alle reiskosten vergoed, het tweede jaar wordt de helft vergoed.

In de begrotingen wordt deze regeling verrekend met de post “werkgerelateerde kosten”, zodat inzichtelijk wordt wat het effect van deze regeling is. Op 110 procent gaan we uit van vergoeding van de helft van de kosten. (Op bijstandsniveau worden geen werkgerelateerde kosten meegenomen, omdat wij hier uitgaan van de situatie dat iemand een bijstandsuitkering ontvangt en dus niet van werk met een inkomen op bijstandsniveau.)
In hoofdstuk 4 worden ook de resultaten gepresenteerd van de situatie waarin geen recht is op reiskostenvergoeding, omdat slechts een klein deel van de huishoudens voor deze vergoeding in aanmerking komt. (Het moet iemand zijn die uitgestroomd is vanuit de bijstand naar werk en diegene heeft er maximaal twee jaar recht op.)

3.2.7 Bijzondere bijstand

De Sociale Dienst Drechtsteden verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. Uitgangspunt hierbij is dat er geen draagkracht is bij een inkomen tot 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Van het meerinkomen wordt 35 procent als draagkracht beschouwd.

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie.
Uitzondering is het huishouden met een zorgvraag. Bij dit huishoudtype gaan we uit van een aantal veronderstellingen die worden beschreven in paragraaf 3.3. Indien voor een of meer van deze voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting.
Daarnaast wordt voor huishoudens met jonge kinderen de vergoeding voor de peuterspeelzaal vanuit de bijzondere bijstand meegenomen.

3.2.8 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot 12 jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang, de kinderopvangtoeslag. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten. De Sociale Dienst Drechtsteden kent een tegemoetkoming voor deze eigen bijdrage voor huishoudens met een inkomen tot 110 procent van de geldende bijstandsnorm.

De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de hoogte van de eigen bijdrage. In principe bedraagt de eigen bijdrage bij de laagste inkomens 4 procent van de totale kosten. De Sociale Dienst Drechtsteden vergoedt niet de eigen bijdrage die wordt veroorzaakt doordat de het uurtarief van de kinderopvang hoger is dan het maximumuurtarief dat bij de kinderopvangtoeslag wordt gehanteerd.
Indien er geen recht bestaat op kinderopvangtoeslag bestaat er ook geen recht op een tegemoetkoming. Eenverdieners (kostwinnergezin) of werkloze alleenstaande ouders komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag en dus ook niet voor de tegemoetkoming.

Alleenstaande ouders met een inkomen boven bijstandsniveau zullen enkele dagen per week werken en gebruik maken van de kinderopvang. Bij 110 procent van het inkomen wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 en 130 procent wordt uitgegaan van 30 uur en op 140 en 150 procent van 40 uur kinderopvang.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering hoeft geen gebruik van de kinderopvang te maken; daarom zijn in de begrotingen op 100 procent geen kosten voor kinderopvang opgenomen. Wel wordt ervan uitgegaan dat twee dagdelen per week gebruik wordt gemaakt van de peuteropvang.
Ook paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan één van beide partners werkt (met een inkomen van 110 tot en met 150 procent van de norm), zullen geen gebruik maken van de kinderopvang, maar van de peuteropvang.
De Sociale Dienst Drechtsteden verstrekt bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage peuterspeelzaal voor maximaal twee dagdelen per week. Hierbij geldt een inkomensgrens van 120 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Als het inkomen hoger is, wordt de eigen bijdrage niet vergoed en wordt uitgegaan van de ouderbijdragetabel.

De kosten voor kinderopvang en peuteropvang zijn in de begrotingen opgenomen onder de post “kinderopvang”. Hierbij is rekening gehouden met de tegemoetkomingen die de Sociale Dienst Drechtsteden verstrekt. De kinderopvangtoeslag die de betreffende huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

In de praktijk kan en zal het voorkomen dat een kinderopvangorganisatie een hoger uurtarief hanteert dan het maximumuurtarief van de belastingdienst. Het meerdere moet de inwoner zelf betalen en zorgt dus voor een hogere eigen bijdrage. In de begrotingen wordt gerekend met het uurtarief van de belastingdienst.

3.3 Voorzieningen voor huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek wordt tevens een huishouden met extra zorgkosten onderzocht, namelijk een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd).
Om de begroting voor dit huishouden op te maken, moet een zogenoemd zorgprofiel worden opgesteld. Vervolgens kan bepaald worden welke extra kosten dit huishoudens heeft, en welke vergoedingen daar tegenover staan.

Het profiel is opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(in)[3], en ziet er als volgt uit:

- Hartklachten
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, traplift)
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Personenalarmering
- Een medicijn dat door (aanvullende) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de alleenstaande oudere met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

De **huishoudelijke hulp** is in de Drechtsteden een maatwerkvoorziening. Voor de maatwerkvoorziening geldt een eigen bijdrage via het CAK. De eigen bijdrage bedraagt maximaal 19 euro per maand. Voor paren onder de AOW-leeftijd geldt er geen eigen bijdrage.
In de Drechtsteden wordt de eigen bijdrage vergoed via de collectieve zorgverzekering. Indien er geen collectieve verzekering is afgesloten kunnen deze kosten via de bijzondere bijstand worden vergoed. De eigen bijdrage geldt voor alle maatwerkvoorzieningen samen.

In de begrotingen tot 150 procent worden deze kosten vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering.

[3] Ieder(In) is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of een chronische ziekte.

De **persoonlijke verzorging** en **verpleging** vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hierdoor komen er dus geen extra kosten bij.

De kosten voor een **woningaanpassing** (drempels weg, traplift), die vanuit de Wmo wordt toegekend, worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage heeft de alleenstaande oudere al betaald voor de huishoudelijke en persoonlijke verzorging. Daarom komen er voor deze woningaanpassingen geen extra kosten meer bij.

De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. Voor deze meerkosten is bijzondere bijstand mogelijk, voor personen die niet in staat zijn zelf een warme maaltijd te bereiden. De hoogte van de bijzondere bijstand bedraagt 2 euro per maaltijd. Dit normbedrag kan voor maximaal 337 dagen per kalenderjaar worden toegekend.
Bij Tafeltje Dekje Dordrecht zijn koelverse maaltijden beschikbaar vanaf 5,95 euro. De kosten voor een zelf bereide maaltijd voor een alleenstaande oudere bedragen 2,24 euro volgens de Nibud prijzengids. Hiermee komen de meerkosten uit op 3,71 euro. Voor vijf maaltijden per week komt dit neer op 80,38 euro per maand.
Bij een inkomen tot en met 110 procent van de geldende bijstandsnorm wordt 2 euro per maaltijd vanuit de bijzondere bijstand vergoed, waarmee de meerkosten uitkomen op 37,05 euro per maand.
Bij een inkomen boven 110 procent wordt draagkracht veronderstelt. Kosten die deze draagkracht te boven gaan worden ook vanuit de bijzondere bijstand vergoed.

De kosten voor de maaltijdvoorziening die de alleenstaande oudere nog zelf moet betalen, zijn in de begroting opgenomen onder de post “voeding”.

De alleenstaande oudere met een zorgvraag maakt gebruik van **collectief vraagafhankelijk vervoer**.
Wmo-cliënten kunnen gebruik maken van de Drechthopper. De kosten zijn 13 eurocent per kilometer met een opstaptarief van 60 eurocent per rit. Het maximaal aantal kilometer is 2.000 per jaar.

In de begrotingen wordt gerekend met 4 ritten per maand van 10 kilometer enkele reis. Dit komt neer op een bedrag van 15,20 euro per maand. Daarnaast gaan we uit van 4 ritten per jaar van 50 kilometer enkele reis voor vervoer naar een ziekenhuis, wat neerkomt op een bedrag van 4,73 euro per maand.
Verder gaan we ervan uit dat er geen gebruik wordt gemaakt van de fiets; deze kosten (9,20 euro) zijn daarom uit de begroting gehaald. De extra vervoerskosten die uiteindelijk resteren (10,73 euro) zijn opgenomen onder de post “vervoer”.

De kosten voor vervoer naar arts, ziekenhuis of apotheek en vervoerskosten door ziekte of handicap komen in aanmerking voor belastingaftrek. In de begroting is dit opgenomen onder de post “voorlopige aanslag”. Hierbij wordt rekening gehouden met de regels voor de belastingaftrek van specifieke zorgkosten.

De kosten voor de **personenalarmering** worden in de Drechtsteden vergoed via de bijzondere bijstand, indien de personenalarmering om medische of sociale redenen noodzakelijk is. Daar wordt in het geval van de alleenstaande oudere met zorgvraag wel van uitgegaan. De maandelijkse kosten van de personenalarmering bedragen 16,95 euro per maand.
Bij inkomens boven 110 procent van de bijstandsnorm wordt draagkracht verondersteld. Hierbij wordt rekening gehouden met dat deel van de draagkracht dat al is ingezet voor andere voorzieningen (in deze casus, de maaltijdvoorziening).

De kosten die de alleenstaande oudere uiteindelijk nog zelf moet betalen, zijn verrekend met de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".

In het zorgprofiel van de alleenstaande oudere wordt uitgegaan van een lichte vorm van incontinentie. Voor de **extra waskosten** die hierdoor ontstaan gaan we uit van 2 keer per week extra wassen, wat neerkomt op 10,92 euro per maand.
Voor de extra kosten van kledingslijtage en bewassing in verband met een chronische ziekte of handicap is in de Drechtsteden bijzondere bijstand mogelijk.

Voor de huishoudens met een inkomen waarbij de draagkracht nog niet volledig is ingezet, worden deze kosten verrekend met de post "was- en schoonmaakmiddelen".

Voor extra kleding en beddengoed komt een vast bedrag van 300 euro in aanmerking voor belastingaftrek. In de begroting is dit opgenomen onder de post "voorlopige aanslag". Hierbij wordt rekening gehouden met de regels voor de belastingaftrek van specifieke zorgkosten.

Naast bovengenoemde zorgkosten rekenen we nog 8 euro per maand voor **attentiekosten** voor hulp van buren, vrienden, etc. Deze kosten zijn opgenomen onder de post 'eigen bijdragen/betalingen zorg'.

Zorgkosten zijn individueel bepaald

In dit rapport is gekozen voor een bepaalde zorgvraag om het effect van zorgkosten en tegemoetkomingen voor deze kosten op de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen in kaart te brengen. De zorgvraag is een weergave van vaak voorkomende kosten. In werkelijkheid hebben mensen te maken met zeer uiteenlopende zorgbehoeftes en varieert de hoogte van de zorgkosten sterk in individuele gevallen. Dat betekent dat conclusies die getrokken worden op basis van de uitkomsten, rekening houdend met de zorgvraag zoals die in dit rapport is geformuleerd, niet zonder meer gelden voor iedereen met zorgkosten. Het geeft wel aan dat een deel van de vaak voorkomende zorgkosten wordt vergoed. En dat mensen in veel gevallen daarnaast nog eigen betalingen in verband met zorg hebben.

4 Resultaten

4.1 Saldo inkomsten min uitgaven

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek.

Een en ander wordt schematisch weergegeven in tabel 1. De tabel bevat per voorbeeldhuishouden een overzicht van het saldo van inkomsten min uitgaven bij verschillende inkomensniveaus. Achtereenvolgens is het saldo weergegeven nadat:

- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan;
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan;
- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, rekening houdend met het Persoonlijk Minimabudget (PMB), dan wel de vrijwilligers- of participatiebonus;
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan, rekening houdend met het Persoonlijk Minimabudget (PMB), dan wel de vrijwilligers- of participatiebonus.

Verder is de volgende codering weergegeven:

- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven.
- Als een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een pijltje:
    - Een rood pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van de situatie met een bijstandsuitkering (uitstroomval/werkloosheidsval).
    - Een grijs pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van het voorliggende inkomensniveau (doorstroomval).

Het kan voorkomen dat een huishouden op een bepaald inkomensniveau te maken heeft met zowel een doorstroom- als een uitstroomval. In dat geval kleurt het pijltje rood.

Uit de tabel valt af te lezen dat er voor een alleenstaande met een bijstandsuitkering 123 euro per maand resteert nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan. Als naast de uitgaven uit het basispakket ook alle uitgaven aan sociale participatie zijn gedaan, dan is er een saldo van 23 euro. Hierbij is rekening gehouden met alle landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand

a. Alleenstaande		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 224	€ 124	€ 224 ↓	€ 124 ↓	€ 224	€ 124
130%	€ 308	€ 208	€ 308	€ 208	€ 308	€ 208
140%	€ 380	€ 280	€ 380	€ 280	€ 380	€ 280
150%	€ 449	€ 349	€ 449	€ 349	€ 449	€ 349

b. Alleenstaande oudere		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323 ↓	€ 223 ↓				
120%	€ 413	€ 313				
130%	€ 476	€ 376				
140%	€ 533	€ 433				
150%	€ 561	€ 461				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447
140%	€ 716	€ 538	€ 716	€ 538	€ 716	€ 538
150%	€ 814	€ 623	€ 814	€ 623	€ 814	€ 623

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 406	€ 234	€ 406	€ 234	€ 406	€ 234
130%	€ 514	€ 342	€ 514	€ 342	€ 514	€ 342
140%	€ 622	€ 450	€ 622	€ 450	€ 622	€ 450
150%	€ 646	€ 426	€ 646	€ 426	€ 646	€ 426

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 300	€ 140	€ 300	€ 140	€ 300	€ 140
130%	€ 355	€ 195	€ 355	€ 195	€ 355	€ 195
140%	€ 366	€ 206	€ 366	€ 206	€ 366	€ 206
150%	€ 424	€ 264	€ 424	€ 264	€ 424	€ 264

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 468	€ 230	€ 468	€ 230	€ 468	€ 230
130%	€ 506	€ 267	€ 506	€ 267	€ 506	€ 267
140%	€ 512	€ 273	€ 512	€ 273	€ 512	€ 273
150%	€ 555	€ 304	€ 555	€ 304	€ 555	€ 304

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 334	€ 102	€ 334	€ 102	€ 334	€ 102
130%	€ 388	€ 156	€ 388	€ 156	€ 388	€ 156
140%	€ 400	€ 167	€ 400	€ 167	€ 400	€ 167
150%	€ 374	€ 94	€ 374	€ 94	€ 374	€ 94

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 310	€ 90	€ 355	€ 135	€ 331	€ 111
120%	€ 394	€ 173	€ 394	€ 173	€ 394	€ 173
130%	€ 517	€ 297	€ 517	€ 297	€ 517	€ 297
140%	€ 577	€ 356	€ 577	€ 356	€ 577	€ 356
150%	€ 691	€ 471	€ 691	€ 471	€ 691	€ 471

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 321	€ 221				
130%	€ 356	€ 256				
140%	€ 412	€ 313				
150%	€ 438	€ 339				

4.2 Bestedingsruimte

4.2.1 Na invulling van alleen het basispakket

Uit de tweede kolom ('saldo na basispakket') blijkt dat alle onderzochte huishoudens voldoende inkomsten hebben om de uitgaven uit het basispakket te betalen.

4.2.2 Na invulling van het basispakket inclusief sociale participatie

a. Alleenstaande

Een alleenstaande heeft, nadat alle uitgaven uit zowel het basispakket als het pakket voor sociale participatie zijn gedaan, geen tekorten op de maandbegroting. Op bijstandsniveau is er een bestedingsruimte van 23 euro, dit loopt op naar 349 euro op 150 procent van de norm.

b. Alleenstaande oudere

Bij een alleenstaande oudere is het saldo hoger dan bij een alleenstaande onder de AOW-leeftijd. Dat komt omdat de AOW-uitkering hoger is dan de bijstandsuitkering en doordat de bijstandsuitkering vanaf de AOW-leeftijd hoger is dan onder de AOW-leeftijd. We gaan voor ouderen weliswaar uit van iets hogere uitgaven voor energie en niet-vergoede ziektekosten (zelfzorgmiddelen), maar die worden enigszins gedempt door iets lagere uitgaven aan verzekeringen en vervoer.

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 en 5 jaar)

Het eenoudergezin met 2 jongere kinderen heeft ruim voldoende bestedingsruimte om naast alle uitgaven uit het basispakket alle uitgaven uit het pakket voor sociale participatie te kunnen doen.

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 en 16 jaar)

Ook het eenoudergezin met kinderen van 14 en 16 jaar kan zowel het basispakket als de kosten voor sociale participatie bekostigen. De bestedingsruimte per maand is lager dan bij het eenoudergezin met jonge kinderen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere kosten voor onderwijs, voeding en vervoer.
De hogere uitgaven van oudere kinderen worden enigszins gecompenseerd door iets hogere landelijke toeslagen (kinderbijslag en kindgebonden budget).

e. Paar zonder kinderen

Het paar zonder kinderen heeft op bijstandsniveau een bestedingsruimte van 27 euro. Dit is lager dan het saldo van alleenstaande ouders, die ook kosten van kinderen hebben. Een belangrijke oorzaak van de lagere bestedingsruimte ligt in het feit dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Deze kosten worden niet gecompenseerd door de hogere bijstandsnorm voor een paar, ten opzichte van de norm voor een alleenstaande (ouder).

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 en 5 jaar)

Ook het paar met twee jonge kinderen heeft op geen van de onderzochte inkomensniveaus te maken met een tekort. Met alleen een bijstandsuitkering is er een bestedingsruimte van 116 euro per maand, dit loopt op naar 304 euro op 150 procent.

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 en 16 jaar)
Het paar met twee oudere kinderen kan op bijstandsniveau de begroting niet rondkrijgen; er is een maandelijks tekort van 11 euro. Zoals hierboven aangegeven, is het saldo van het paar met jonge kinderen wel positief. De hogere kinderbijslag en het hogere kindgebonden budget voor oudere kinderen wegen niet op tegen de hogere uitgaven die oudere kinderen met zich meebrengen, aan onder meer onderwijs, voeding en kleding. Ook het hogere tegoed vanuit het SMS-Kinderfonds kan dit tekort bij oudere kinderen niet compenseren.

h. Een paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)
Het paar met een thuiswonend werkend kind kan op alle inkomensniveaus de maandbegroting rond krijgen. Op bijstandsniveau is er een bestedingsruimte van 36 euro, dit loopt op tot 471 bij 150 procent.

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag
De alleenstaande oudere met een zorgvraag heeft vooral dankzij de hogere bijstandsuitkering vanaf de AOW-leeftijd en het gegeven dat de AOW-uitkering hoger is dan de bijstandsuitkering meer bestedingsruimte dan de alleenstaande onder de AOW-leeftijd. Ook met extra zorgkosten is er dan ook geen tekort zichtbaar. Wel is de bestedingsruimte minder dan zonder zorgkosten. Naast de extra vervoerskosten en de attentiekosten, zijn het hier vooral de kosten van de maaltijdvoorziening die op de begroting drukken.

4.3 Armoedeval

Uitstroomval
Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau.

In de Drechtsteden doet dit zich voor bij de oudere alleenstaande, zowel met als zonder zorgvraag. Deze huishoudens hebben met een volledig AOW-uitkering meer bestedingsruimte dan op 110 procent van de norm. In dit geval spreken we niet direct van een armoedeval, omdat ouderen over het algemeen niet 'uitstromen' naar een hoger inkomen. Wel kan een oudere naast de AOW een kleine pensioenuitkering hebben, waardoor het totale inkomen iets hoger uit komt, terwijl dit zich niet in een hoger saldo vertaald.

In dit onderzoek rekenen we bij ouderen op 100 procent met een AOW-uitkering (omdat dit het vaakst voorkomt) en op 110 procent en hoger met de bijstandsnormen voor AOW-gerechtigden. Deze grenzen bepalen immers of de oudere wel of niet in aanmerking komt voor inkomensondersteunende voorzieningen. Het inkomen op 110 procent is lager dan 1,1 maal een AOW-uitkering, omdat de bijstandsnorm voor ouderen lager is dan een AOW-uitkering.
Daarnaast zien we over het algemeen dat huishoudens meer gaan uitgeven als hun inkomen en de bestedingsruimte toenemen. Voor ouderen is vervoer een belangrijke post waaraan vaak meer uitgegeven wordt dan minimaal noodzakelijk. Vanwege de vergelijkbaarheid met huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd (waar we extra kosten voor woon-werkverkeer meenemen), rekenen we ook voor ouderen extra kosten voor

vervoer bij een inkomen boven het minimum. Deze extra kosten liggen wel lager dan bij huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd.
De combinatie van een geringere inkomensstijging op 110 procent en meer uitgaven aan vervoer, leidt onder de streep tot een lager saldo dan bij een volledige AOW-uitkering. Wanneer ouderen geen extra vervoerskosten maken, zal de bestedingsruimte op 110 procent wel hoger zijn dan op AOW-niveau en is er dus geen sprake van een uitstroomval.

Doorstroomval

Van een doorstroomval is sprake als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau.
In dit onderzoek zien we een doorstroomval bij:

- paren met jonge of oudere kinderen op 120 procent
- huishoudens met oudere kinderen (zowel alleenstaande ouders als paren) op 150 procent

De doorstroomval bij paren met kinderen op 120 procent is al zichtbaar na invulling van alleen het basispakket. Oorzaken hiervan zijn de lagere huur- en zorgtoeslag, het wegvallen van het recht op kwijtschelding van lokale lasten en het wegvallen van de reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer. Deze laatste twee factoren zien we ook bij andere huishoudtypen, alleen voor paren geldt dat ook de landelijke toeslagen al afbouwen bij 120 procent, terwijl dit voor alleenstaanden en alleenstaanden ouders niet het geval is.

De doorstroomval op 150 procent bij eenoudergezinnen en paren met oudere kinderen wordt veroorzaakt door het wegvallen van de vergoeding vanuit het SMS-Kinderfonds. Omdat deze vergoeding voor oudere kinderen (fors) hoger is dan voor jonge kinderen, zien we deze doorstroomval niet bij huishoudens met jonge kinderen.
Bij paren met kinderen speelt naast het wegvallen van de vergoeding vanuit het SMS-Kinderfonds ook de verdere afbouw van landelijke toeslagen. Daarom neemt de bestedingsruimte bij paren met oudere kinderen op 150 procent méér af dan bij eenoudergezinnen met oudere kinderen.

4.4 Huishoudens met langdurig een laag inkomen

Huishoudens in de Drechtsteden, die gedurende 1 jaar of langer van een inkomen moeten leven dat niet hoger is dan 110 procent van het Wettelijk Sociaal Minimum, kunnen in aanmerking komen voor het Persoonlijk Minimabudget (PMB). De hoogte van de toeslag is voor alleenstaanden met of zonder kinderen 380 euro per jaar en voor paren met of zonder kinderen 540 euro. In de vierde en vijfde kolom in tabel 1 is het saldo opgenomen inclusief PMB.

Uit de tabel valt af te lezen dat bijna alle onderzochte huishoudtypen die in aanmerking komen voor het PMB, te maken krijgen met een doorstroomval op 120 procent. Het besteedbaar inkomen op 110 procent, verhoogd met het PMB, ligt hoger dan het besteedbaar inkomen op 120 procent van de norm. Door het PMB zijn huishoudens met een inkomen op 110 procent financieel beter af dan huishoudens met een inkomen vlak daarboven (die geen recht hebben op het PMB).
Als we kijken naar de bestedingsruimte inclusief het PMB zien we dat het tekort bij paren met oudere kinderen op bijstandsniveau omslaat naar een positief saldo. Dit tekort wordt door het PMB dus volledig gecompenseerd.

4.5 Huishoudens met een participatie- of vrijwilligersbonus

In de laatste twee kolommen van tabel 1 zijn de saldi opgenomen van huishoudens die in aanmerking komen voor een participatiebonus of een vrijwilligersbonus. We rekenen hier met één bonus per huishouden, hoewel paren waarvan beide partners vrijwilligerswerk verrichten en waarvan beiden aan de voorwaarden voldoen, allebei een bonus kunnen aanvragen en ontvangen.

Ook de participatie- of vrijwilligersbonus kan een doorstroomval veroorzaken bij een inkomensniveau van 120 procent. Met andere woorden, een huishouden dat een vrijwilligersbonus ontvangt bij een inkomen van 110 procent, houdt onder de streep meer over dan een huishouden zonder bonus met een inkomen van 120 procent.
Dit is het geval bij een eenoudergezin met oudere kinderen en bij paren (zowel met als zonder kinderen).

Net als bij het Persoonlijk Minimabudget zien we dat het saldo voor het paar met oudere kinderen omslaat van negatief naar positief, als een van de leden in dit huishouden een bonus ontvangt.

4.6 Situatie zonder reiskostenvergoeding

In tabel 1 is de post "werkgerelateerde kosten" op 110 procent gehalveerd. Dit is gedaan omdat de Sociale Dienst Drechtsteden een tegemoetkoming biedt in de reiskosten voor woon-werkverkeer. In de begrotingen is zichtbaar gemaakt wat de invloed van deze regeling is op de bestedingsruimte van inwoners die voor deze vergoeding in aanmerking komen en wat dit betekent in relatie tot het inkomensniveau hierboven, wanneer er geen recht op de vergoeding bestaat.

Echter, niet alle huishoudens met een inkomen op 110 procent zullen voor deze tegemoetkoming in aanmerking komen. De vergoeding is alleen bedoeld voor inwoners die zijn uitgestroomd vanuit de bijstand naar werk en kent een looptijd van maximaal twee jaar.
Daarom zijn in tabel 2 de saldi weergegeven van de situatie zonder reiskostenvergoeding.

Tabel 2. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand, zonder reiskostenvergoeding

a. Alleenstaande		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 165	€ 65	€ 197	€ 97	€ 186	€ 86
120%	€ 224	€ 124	€ 224	€ 124	€ 224	€ 124
130%	€ 308	€ 208	€ 308	€ 208	€ 308	€ 208
140%	€ 380	€ 280	€ 380	€ 280	€ 380	€ 280
150%	€ 449	€ 349	€ 449	€ 349	€ 449	€ 349

b. Alleenstaande oudere		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 413	€ 313				
130%	€ 476	€ 376				
140%	€ 533	€ 433				
150%	€ 561	€ 461				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 511	€ 333	€ 543	€ 365	€ 532	€ 354
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447
140%	€ 716	€ 538	€ 716	€ 538	€ 716	€ 538
150%	€ 814	€ 623	€ 814	€ 623	€ 814	€ 623

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 358	€ 186	€ 390	€ 218	€ 379	€ 207
120%	€ 406	€ 234	€ 406	€ 234	€ 406	€ 234
130%	€ 514	€ 342	€ 514	€ 342	€ 514	€ 342
140%	€ 622	€ 450	€ 622	€ 450	€ 622	€ 450
150%	€ 646	€ 426	€ 646	€ 426	€ 646	€ 426

e. Paar zonder kinderen

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 262	€ 102	€ 307	€ 147	€ 283	€ 123
120%	€ 300	€ 140	€ 300	€ 140	€ 300	€ 140
130%	€ 355	€ 195	€ 355	€ 195	€ 355	€ 195
140%	€ 366	€ 206	€ 366	€ 206	€ 366	€ 206
150%	€ 424	€ 264	€ 424	€ 264	€ 424	€ 264

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 443	€ 205	€ 488	€ 250	€ 464	€ 226
120%	€ 468	€ 230	€ 468	€ 230	€ 468	€ 230
130%	€ 506	€ 267	€ 506	€ 267	€ 506	€ 267
140%	€ 512	€ 273	€ 512	€ 273	€ 512	€ 273
150%	€ 555	€ 304	€ 555	€ 304	€ 555	€ 304

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 309	€ 77	€ 354	€ 122	€ 330	€ 98
120%	€ 334	€ 102	€ 334	€ 102	€ 334	€ 102
130%	€ 388	€ 156	€ 388	€ 156	€ 388	€ 156
140%	€ 400	€ 167	€ 400	€ 167	€ 400	€ 167
150%	€ 374	€ 94	€ 374	€ 94	€ 374	€ 94

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 277	€ 57	€ 322	€ 102	€ 298	€ 78
120%	€ 394	€ 173	€ 394	€ 173	€ 394	€ 173
130%	€ 517	€ 297	€ 517	€ 297	€ 517	€ 297
140%	€ 577	€ 356	€ 577	€ 356	€ 577	€ 356
150%	€ 691	€ 471	€ 691	€ 471	€ 691	€ 471

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 321	€ 221				
130%	€ 356	€ 256				
140%	€ 412	€ 313				
150%	€ 438	€ 339				

Zonder reiskostenvergoeding is de bestedingsruimte van de huishoudens onder de AOW-leeftijd op 110 procent uiteraard in alle gevallen lager. Dit leidt nergens tot een negatief saldo.
Wel zien we enkele doorstroomvallen op 120 procent verdwijnen, dat wil zeggen dat de bestedingsruimte op 120 procent niet langer lager is dan op 110 procent. Dit speelt in de volgende gevallen:

- alleenstaanden die in aanmerking komt voor het PMB
- eenoudergezinnen met jonge en oudere kinderen die in aanmerking komen voor het PMB
- eenoudergezinnen met oudere kinderen die in aanmerking komen voor de vrijwilligersbonus
- paren zonder kinderen die in aanmerking komen voor de vrijwilligersbonus
- paren met jonge en oudere kinderen zonder PMB
- paren met jonge en oudere kinderen met vrijwilligersbonus

5 Vergelijking 2018 - 2021

De Sociale Dienst Drechtsteden heeft in 2018 ook een minima-effectrapportage laten uitvoeren.
In dit hoofdstuk wordt een vergelijking gemaakt tussen de uitkomsten van drie jaar geleden met de resultaten van dit jaar.

5.1 Aanpassingen van de begrotingen

In tabel 3 zijn de saldi van de inkomsten en uitgaven over de jaren 2018 en 2021 naast elkaar gezet. In de laatste twee kolommen zijn de verschillen tussen beide jaren weergegeven.
Bij het lezen van deze tabel moet het volgende in gedachten worden gehouden:

De bedragen van de verschillende uitgavenposten worden jaarlijks geactualiseerd. Bij een vergelijking tussen 2018 en 2021 valt op dat de kosten voor gas, voor voeding en voor onderwijs in 2021 hoger liggen. Anderzijds is de belasting op elektriciteit verlaagd, waarmee de kosten voor deze post rond de 15 euro per maand lager liggen dan in 2018.

Naast de veranderingen die het Nibud jaarlijks in de voorbeeldbegrotingen doorvoert, zijn er ook enkele bedragen aangepast die samenhangen met (beleids)keuzes van de Sociale Dienst Drechtsteden:

- In de eerste plaats werd in 2018 gerekend met lagere huren: 597 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 640 euro voor meerpersoonshuishoudens. Hierbij is aangesloten bij de grenzen van het passend toewijzen. In 2021 liggen deze grenzen hoger, namelijk op 633 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 678 euro voor meerpersoonshuishoudens. Deze verschillen worden gedeeltelijk gecompenseerd door de huurtoeslag; uiteindelijk resulteert dit in verschillen van 17 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 18 euro voor meerpersoonshuishoudens (op bijstandsniveau).

- Ten tweede is de premie van de collectieve zorgverzekering in 2021 hoger dan in 2019, dit scheelt 41 euro per persoon per maand. Echter, in 2018 is maandelijks 32 euro voor het eigen risico in de begrotingen opgenomen, terwijl in 2021 is gerekend met het pakket waarin het eigen risico is meeverzekerd. Per saldo zijn de kosten voor de collectieve zorgverzekering daarmee 9 euro hoger in 2021.

- Ten slotte is het minimabeleid van de Sociale Dienst Drechtsteden op enkele punten aangepast. Zo is er in 2021 een reiskostenvergoeding mogelijk voor woon-werkverkeer en is er een tegemoetkoming voor de eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang. Beiden gelden voor een inkomen tot en met 110 procent van de geldende bijstandsnorm.

Voor de hoogte van de bijstandsuitkering, de AOW-uitkering en de toeslagen hanteren we de bedragen zoals die in elk van de afzonderlijke jaren gelden. De betreffende inkomsten vergelijken we exclusief de individuele inkomenstoeslag.

Tabel 3. Vergelijking saldo inkomsten min uitgaven 2021 – 2018

a. Alleenstaande

	2021		2018		verschil 2021-2018	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 43	€ -48	€ 80	€ 71
110%	€ 198	€ 98	€ 143	€ -14	€ 55	€ 113
120%	€ 224	€ 124	€ 199	€ 42	€ 25	€ 82
130%	€ 308	€ 208	€ 267	€ 110	€ 40	€ 98
140%	€ 380	€ 280	€ 316	€ 159	€ 64	€ 121
150%	€ 449	€ 349	€ 378	€ 221	€ 70	€ 127

b. Alleenstaande oudere

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240	€ 219	€ 127	€ 121	€ 113
110%	€ 323	€ 223	€ 265	€ 130	€ 58	€ 93
120%	€ 413	€ 313	€ 340	€ 206	€ 73	€ 107
130%	€ 476	€ 376	€ 400	€ 265	€ 76	€ 111
140%	€ 533	€ 433	€ 429	€ 294	€ 104	€ 139
150%	€ 561	€ 461	€ 322	€ 187	€ 239	€ 274

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 354	€ 197	€ 116	€ 94
110%	€ 544	€ 366	€ 414	€ 192	€ 130	€ 174
120%	€ 576	€ 398	€ 473	€ 251	€ 103	€ 147
130%	€ 625	€ 447	€ 541	€ 319	€ 83	€ 127
140%	€ 716	€ 538	€ 625	€ 403	€ 92	€ 136
150%	€ 814	€ 623	€ 719	€ 479	€ 94	€ 144

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 195	€ 52	€ 121	€ 92
110%	€ 391	€ 219	€ 294	€ 85	€ 97	€ 134
120%	€ 406	€ 234	€ 341	€ 133	€ 65	€ 101
130%	€ 514	€ 342	€ 441	€ 232	€ 73	€ 110
140%	€ 622	€ 450	€ 524	€ 315	€ 98	€ 135
150%	€ 646	€ 426	€ 551	€ 283	€ 96	€ 143

e. Paar zonder kinderen

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 61	€ -86	€ 127	€ 114
110%	€ 295	€ 135	€ 171	€ -42	€ 124	€ 177
120%	€ 300	€ 140	€ 230	€ 17	€ 70	€ 123
130%	€ 355	€ 195	€ 271	€ 59	€ 84	€ 136
140%	€ 366	€ 206	€ 272	€ 60	€ 94	€ 147
150%	€ 424	€ 264	€ 246	€ 34	€ 178	€ 230

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 202	€ -10	€ 153	€ 126
110%	€ 476	€ 238	€ 327	€ 49	€ 149	€ 189
120%	€ 468	€ 230	€ 359	€ 81	€ 109	€ 148
130%	€ 506	€ 267	€ 367	€ 89	€ 139	€ 178
140%	€ 512	€ 273	€ 350	€ 72	€ 162	€ 201
150%	€ 555	€ 304	€ 272	€ -24	€ 283	€ 329

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 63	€ -135	€ 157	€ 124
110%	€ 342	€ 110	€ 188	€ -76	€ 154	€ 186
120%	€ 334	€ 102	€ 219	€ -45	€ 115	€ 147
130%	€ 388	€ 156	€ 244	€ -20	€ 144	€ 176
140%	€ 400	€ 167	€ 227	€ -37	€ 173	€ 205
150%	€ 374	€ 94	€ 84	€ -240	€ 291	€ 334

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (

	2021		2018		verschil 2021-2018	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 138	€ -65	€ 118	€ 100
110%	€ 310	€ 90	€ 256	€ -12	€ 55	€ 102
120%	€ 394	€ 173	€ 328	€ 60	€ 66	€ 113
130%	€ 517	€ 297	€ 370	€ 102	€ 147	€ 195
140%	€ 577	€ 356	€ 507	€ 239	€ 70	€ 118
150%	€ 691	€ 471	€ 691	€ 423	€ 0	€ 48

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191	€ 228	€ 136	€ 63	€ 55
110%	€ 274	€ 174	€ 267	€ 133	€ 6	€ 41
120%	€ 321	€ 221	€ 310	€ 175	€ 11	€ 46
130%	€ 356	€ 256	€ 326	€ 191	€ 30	€ 65
140%	€ 412	€ 313	€ 290	€ 155	€ 122	€ 157
150%	€ 438	€ 339	€ 123	€ -12	€ 316	€ 351

5.2 Vergelijking van de resultaten

Vergelijking bestedingsruimte

Uit tabel 2 valt af te lezen dat alle onderzochte huishoudtypen er op alle onderzochte inkomensniveaus op vooruit zijn gegaan. Dit geldt als alleen de kosten uit het basispakket zijn bekostigd én als zowel de kosten uit het basispakket als de kosten voor sociale participatie zijn gedaan.

De hogere bestedingsruimte in 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt door de inkomstenkant. Zoals hierboven aangegeven zijn er qua uitgaven enkele verschuivingen, sommige posten zijn iets duurder, andere iets goedkoper dan in 2018. Alles bij elkaar genomen nemen de uitgaven in 2021 wel toe, vergeleken met 2018, maar zijn de inkomsten harder gestegen.

Aan de inkomstenkant zijn zowel de uitkeringen als de landelijke toeslagen hoger geworden:

- De bijstandsuitkering voor een alleenstaande (ouder) is gestegen van 992 euro in 2018 naar 1.079 euro in 2021. Voor een paar steeg de bijstand van 1.417 euro naar 1.541 euro.
- De zorgtoeslag is voor een alleenstaande met 13 euro gestegen en voor een paar met 31 euro.
- Ook het de hoogte van kindgebonden budget is toegenomen. Bovendien is in 2020 de grens waarop het kindgebonden budget wordt afgebouwd flink verhoogd. In 2021 blijft het kindgebonden budget op alle onderzochte inkomensniveaus gelijk; in 2018 werd dit voor paren afgebouwd vanaf 120 procent.
- De toename van de huurtoeslag hangt uiteraard samen met de hogere huur waarmee in 2021 is gerekend.

Al met al zijn werkenden er het meest op vooruit gegaan. De grootste verschillen ten opzichte van 2018 zitten op 110 procent (vanwege de reiskostenvergoeding en bij het eenoudergezin met jonge kinderen de tegemoetkoming in de eigen bijdrage voor de kinderopvang) en op hogere inkomensniveaus van 140 en 150 procent (vanwege de hogere bijstandsuitkering; hoe hoger het percentage waarmee wordt vermenigvuldigd, hoe hoger het verschil met 2018).

Bij paren met kinderen speelt ook de verhoging van de grens waarop het kindgebonden budget wordt afgebouwd een rol.

Vergelijking armoedevallen

In 2018 waren enkele armoedevallen zichtbaar die zich in 2021 niet meer voordoen. Het gaat om het eenoudergezin met jonge kinderen op 110 procent, het paar met jonge kinderen op 140 en 150 procent, het paar met oudere kinderen op 140 procent en de alleenstaande oudere en het paar zonder kinderen op 150 procent.

- Het eenoudergezin met jonge kinderen had in 2018 op 110 procent van de norm minder bestedingsruimte dan op 100 procent. Dit werd veroorzaakt door hogere reiskosten. Iemand met een inkomen (net) boven het sociaal minimum zal een laagbetaalde baan hebben en kosten voor woon-werkverkeer maken. In 2021 worden is er een reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer. Hierdoor is in 2021 geen doorstroomval zichtbaar op 110 procent.
- De doorstroomval op 140 procent bij paren met zowel jonge als oudere kinderen in 2018 werd grotendeels veroorzaakt door de afbouw van landelijke toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget). In 2021 nemen de zorgtoeslag en de huurtoeslag ook af, maar het kindgebonden budget blijft op 140 procent gelijk. Hierdoor is er geen doorstroomval in 2021.
- Op 150 procent was in 2018 sprake van een doorstroomval bij de alleenstaande oudere, bij het paar zonder kinderen en bij het paar met jonge kinderen. De belangrijkste oorzaak was het volledig wegvallen van de huurtoeslag. In 2020 is de inkomensgrens voor de huurtoeslag komen te vervallen, waardoor er ook op 150 procent nog recht is op huurtoeslag. Om deze reden wordt in 2021 geen doorstroomval zichtbaar.

Daarnaast zien we ook nieuwe armoedevallen ontstaan in 2021, te weten bij de oudere alleenstaande op 110 procent en bij paren met (jonge en oudere) kinderen op 120 procent.

- De armoedeval bij de oudere alleenstaande in 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt door de systematiek van het onderzoek: Op 100 procent wordt gerekend met een volledige AOW-uitkering en op 110 procent wordt gerekend op basis van een bijstandsuitkering voor AOW-gerechtigden. Dat was ook in 2018 het geval, maar toen leidde dit niet tot een armoedeval, omdat het verschil tussen 100 procent AOW en 110 procent bijstand voor AOW-gerechtigden toen groter was. Met andere woorden, de AOW is tussen 2018 en 2021 harder gestegen dan de bijstand.
- De doorstroomval bij paren met (jonge en oudere) kinderen op 120 procent in 2021 wordt veroorzaakt door een combinatie van lagere landelijke toeslagen, het wegvallen van het recht op kwijtschelding van lokale lasten en het wegvallen van de reiskostenvergoeding van woon-werkverkeer. In 2018 was er nog geen vergoeding voor reiskosten en deed de doorstroomval zich niet voor.

De doorstroomval bij het eenoudergezin met oudere kinderen en bij paren met oudere kinderen op 150 procent, doet zich zowel in 2018 als in 2021 voor. De belangrijkste oorzaak hiervan is het wegvallen van de vergoeding vanuit het SMS-Kinderfonds.

6 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in de vorige hoofdstukken, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van het minimabeleid van de Sociale Dienst Drechtsteden.

6.1 Conclusies

Welke huishoudens hebben het moeilijk?

De Sociale Dienst Drechtsteden kent een ruimhartig minimabeleid, waarbij ook sterk ingezet wordt op gezinnen met kinderen. Dit is terug te zien in de bestedingsruimte van deze huishoudens: bijna alle onderzochte huishoudens met kinderen kunnen de maandbegroting rond krijgen. De enige uitzondering is het paar met oudere kinderen op bijstandsniveau; als zij de uitgaven voor zowel het basispakket als voor sociale participatie willen bekostigen komen zij 11 euro te kort.

De belangrijkste oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen neerkomt op ongeveer 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering.
Bovendien drukken met name oudere kinderen sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De Sociale Dienst Drechtsteden kent al een aantal inkomensondersteunende regelingen om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals een gunstige collectieve zorgverzekering en het SMS-Kinderfonds. Desondanks is het saldo van paren met oudere kinderen op bijstandsniveau negatief.

Daarnaast is de bestedingsruimte van huishoudens zonder kinderen op bijstandsniveau laag. Alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd houden, als alle uitgaven uit het basispakket én alle uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, slechts 23 euro per maand over. Het paar zonder kinderen heeft een saldo van 27 euro op bijstandsniveau. Dat maakt deze huishoudens erg kwetsbaar. Als er sprake is van persoonlijk onvermijdbare uitgaven (zoals onverwachte zorgkosten, een hogere huur, schulden, etc.), dan zal dit al snel leiden tot een tekort.

De alleenstaande vanaf de AOW-leeftijd met een zorgvraag houdt, als alle uitgaven uit het basispakket én alle uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, 191 euro per maand over bij een inkomen op bijstandsniveau. Dat is 49 euro minder dan een vergelijkbaar huishouden zonder dergelijke zorgkosten. De lagere bestedingsruimte wordt veroorzaakt door de extra zorgkosten. De meeste zorgkosten worden vergoed door de collectieve zorgverzekering en de bijzondere bijstand. De inkomensgrens van de bijzondere bijstand is 110 procent, daarboven wordt draagkracht veronderstelt. Daarom loopt het verschil in saldo tussen een oudere met en zonder zorgvraag op vanaf een inkomen op 120 procent.

Het paar met een thuiswonend meerderjarig kind kan, ondanks de kostendelersnorm, op alle onderzochte inkomensniveaus rondkomen. Hierbij moet worden aangetekend dat het inkomen van het kind in deze rapportage volledig wordt opgeteld bij het gezinsinkomen en verrekend met alle uitgaven waar dat gezin minimaal voor staat. In de praktijk zal dit vaak anders uitpakken.

Welke huishoudens kennen armoedevallen?

Oudere alleenstaanden (met en zonder zorgvraag) krijgen te maken met een lager besteedbaar inkomen op 110 procent. Dit heeft voornamelijk te maken met de systematiek van dit onderzoek: op 100 procent rekenen we met een volledige AOW-uitkering, terwijl we bij de hogere inkomensniveaus uitgaan van een bijstandsuitkering voor AOW-gerechtigden. Omdat op 110 procent de uitgaven iets toenemen, leidt dit onder de streep tot een lagere bestedingsruimte dan bij een volledige AOW-uitkering.

Een doorstroomval (als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau) doet zich voor bij paren met kinderen op 120 procent. Dit komt doordat deze huishoudens op 120 procent niet meer in aanmerking komen voor kwijtschelding van lokale lasten en voor de vergoeding van woon-werkverkeer. Bovendien worden enkele landelijke toeslagen, te weten de zorgtoeslag en de huurtoeslag, op 120 procent afgebouwd.

Bij eenoudergezinnen en paren met oudere kinderen wordt op 150 procent een doorstroomval zichtbaar. Deze doorstroomval wordt veroorzaakt door het wegvallen van de vergoeding vanuit het SMS-Kinderfonds. Bij paren speelt ook de verdere afbouw van landelijke toeslagen (huurtoeslag en zorgtoeslag).

Het voorkómen deze doorstroomvallen is lastig. De gemeente zou ervoor kunnen kiezen om (enkele) vergoedingen getrapt af te bouwen. Een dergelijke constructie is echter voor inwoners niet altijd gemakkelijk te begrijpen en kan leiden tot niet-gebruik.
Bovendien werd hierboven al aangegeven dat de genoemde doorstroomvallen niet alleen veroorzaakt worden door de grenzen van het gemeentelijk minimabeleid, maar ook de afbouw van landelijke toeslagen. Zou de gemeente de genoemde uitstroomvallen (veroorzaakt door het wegvallen van gemeentelijke regelingen) willen repareren, dan moet tegelijkertijd de afbouw van landelijke toeslagen gecorrigeerd worden. Wanneer op enig moment wijzigingen optreden in de (afbouw van) landelijke toeslagen, zal bovendien het gemeentelijk beleid hier op moeten worden afgestemd.

Alle onderzochte huishoudtypen die bij een inkomen op 110 procent van de geldende bijstandsnorm in aanmerking komen voor het Persoonlijk Minimabudget hebben een hogere bestedingsruimte dan huishoudens die een inkomen ontvangen op 120 procent van de norm.
Met andere woorden, als deze huishoudens het inkomen verhogen van 110 procent (inclusief PMB) naar 120 procent van de bijstandsnorm, dan krijgen zij te maken met een doorstroomval. Nu is het PMB specifiek bedoeld voor inwoners die geen zicht hebben op inkomensverbetering. Het is wel goed om in het oog te houden dat huishoudens met een inkomen op 110 procent van de geldende bijstandsnorm, die in aanmerking komen voor het PMB, meer bestedingsruimte hebben dan huishoudens met een inkomen op 120 procent. Immers, ook in deze groep kunnen zich inwoners bevinden die geen zicht op inkomensverbetering hebben.

De hierboven beschreven doorstroomval wordt niet alléén veroorzaakt door het wegvallen van de PMB. Ook zonder PMB neemt de bestedingsruimte tussen 110 en 120 procent niet evenredig toe met het netto inkomen. En bij paren met kinderen is ook zonder PMB al sprake van een doorstroomval op 120 procent.
Dat de bestedingsruimte op 120 procent niet evenredig toeneemt wordt veroorzaakt door het wegvallen het recht op kwijtschelding van lokale lasten en van de vergoeding van kosten voor woon-werkverkeer. Bij paren speelt ook de afbouw van landelijke toeslagen (zorgtoeslag en huurtoeslag) een rol.

6.2 Aanbevelingen

Verminder niet-gebruik regelingen

De Sociale Dienst Drechtsteden kent een ruimhartig minimabeleid: veel van de onderzochte huishoudtypen kunnen de maandbegroting rond krijgen. Alleen het paar met oudere kinderen kan op bijstandsniveau het basispakket plus de kosten voor sociale participatie niet bekostigen.

Hierbij moet de gemeente het volgende goed in het oog houden. In de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dat is echter niet voor ieder huishouden een vanzelfsprekendheid.[4]
Gemeenten kunnen het gebruik van lokale regelingen stimuleren door hieraan publiciteit te geven en de toegang tot deze regelingen te vereenvoudigen.
Ook voorlichting door intermediairs is vaak doeltreffend. Het is daarbij belangrijk dat de intermediairs bekend zijn met alle regelingen die de Sociale Dienst Drechtsteden te bieden heeft en dat zij ook continu op de hoogte worden gebracht van veranderingen in inkomensondersteunende maatregelen.

Om het niet-gebruik te verminderen, kunnen gemeenten ook de wijkteams inzetten.
De wijkteams bestaan uit professionals met een verschillende achtergrond en expertise. In hun gesprekken met inwoners blijken wijkteams veel te maken te hebben met financiële problemen van burgers. Om de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen tijdens keukentafelgesprekken, is het wenselijk dat de professionals binnen het wijkteam op de hoogte zijn van alle inkomensondersteunende maatregelen die de Sociale Dienst Drechtsteden te bieden heeft.

Stimuleer goed financieel beheer

Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Voor deze huishoudens is het aan te bevelen cursussen of begeleiding te

4 Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen, Amsterdam: SEO. te downloaden op www.overheid.nl., of https://www.cpb.nl/gebruik-en-niet-gebruik-van-toeslagen-in-nederland

organiseren. Het Nibud, en ook andere (lokale) organisaties, hebben hiervoor een uitgebreid aanbod.

Help energielasten verlagen

Het is te verwachten dat de energielasten een groter deel van de woonlasten en daarmee van de totale begroting van minima gaan innemen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen, waardoor ze ook een hoger verbruik dan gemiddeld hebben. Ook de toekomstige energietransitie zal de nodige kosten met zich meebrengen. Voor bewoners van een huurwoning is nog onduidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. Het Nibud adviseert de gemeente hier aandacht voor te hebben.
Huishoudens met een laag inkomen zouden hulp van energieadviseurs of gratis/ goedkope energieboxen aangeboden kunnen krijgen. Producten zoals ledlampen en isolatiefolies, waarvan de aanschafkosten voor deze doelgroep vaak te hoog zijn, terwijl ze een snelle terugverdientijd hebben, zijn dan het meest effectief.

Onderzoek de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden

De Sociale Dienst Drechtsteden zet sterk in op de ondersteuning van kinderen: vanuit het SMS-Kinderfonds zijn diverse vergoedingen mogelijk, onder andere voor het lidmaatschap van een (sport)vereniging, sportbenodigdheden en voor muziek of culturele vorming. Dit is een extra stimulans om kinderen deel te laten nemen aan sportieve en culturele activiteiten. Ook is een vergoeding mogelijk voor schoolgerelateerde kosten.
Het Nibud beoordeelt dit als zeer positief.

Voor volwassenen kent de Sociale Dienst Drechtsteden geen tegemoetkoming voor sportieve of culturele activiteiten. Echter, ook voor volwassenen is sociale participatie belangrijk. Sociale uitsluiting kan zo worden tegengegaan, wat de kansen op de arbeidsmarkt zou kunnen vergroten. Financiële ondersteuning voor volwassenen kan hier een positieve rol spelen.
Daarom adviseert het Nibud om ook aan inwoners vanaf 18 jaar een vergoeding voor sociale participatie te verstrekken. Alleenstaanden en paren zonder kinderen hebben op bijstandsniveau een zeer lage bestedingsruimte en bij paren met oudere kinderen is het saldo zelfs negatief. Wanneer de Sociale Dienst Drechtsteden voor volwassenen met een inkomen op bijstandsniveau bijvoorbeeld het lidmaatschap van een (sport)vereniging zou vergoeden, dan zou dit bovenstaande huishoudens meer ruimte geven bij het opvangen van (onverwachte) uitgaven.[5]
In dit onderzoek gaan we uit van een contributie van 18,50 euro per maand (zie bijlage 1, uitgaven aan sociale participatie). Vergoeding van dit bedrag leidt bij de meeste huishoudens niet tot een uitstroomval op 110 procent. Alleen de bestedingsruimte van de alleenstaande oudere zou op AOW-niveau hoger komen te liggen dan op 110 procent van de norm. Dit is overigens nu ook al het geval, maar het verschil zou nog groter worden. Anderzijds wordt dit verschil voornamelijk veroorzaakt door de systematiek van dit onderzoek: op 100 procent gaan we uit van een AOW-uitkering, op 110 procent van een bijstandsuitkering voor AOW-gerechtigden.

[5] De gemeenten kunnen dit ook zelf aanbieden. Zo kent Dordrecht de Dordtpas. Minima kunnen met de Dordtpas toegang krijgen tot sociale, sportieve of culturele activiteiten. De regelingen van de afzonderlijke gemeenten zijn niet in deze rapportage meegenomen.

Breng duidelijk de voordelen van de collectieve zorgverzekering onder de aandacht

De Sociale Dienst Drechtseden biedt inwoners met een laag inkomen (tot en met een inkomen van 130 procent van het bruto minimumloon) een collectieve zorgverzekering aan. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullend pakket waarin ook de tandartskosten worden meegenomen.
Deelnemers zijn met deze verzekering uitgebreider verzekerd dan huishoudens met een gemiddelde verzekering. Door deze uitgebreide verzekering zal het beroep op de bijzondere bijstand lager zijn, wat gunstig uitpakt voor de (uitvoerings)kosten van de sociale dienst. Ook deelnemers aan de collectieve verzekering zijn beter af: zij krijgen een uitgebreid pakket aan medische kosten vergoed.
Het Nibud adviseert de collectieve zorgverzekering actief te promoten zodat iedereen die er recht op heeft van dit dekkingsvoordeel gebruik kan maken.

Zie er op toe dat deelnemers aan de collectieve zorgverzekering het 'juiste' pakket kiezen

Steeds vaker ontvangen belangengroeperingen signalen dat huishoudens zorg mijden, zodat zij hun eigen risico niet hoeven aan te spreken. Dit is een onwenselijke situatie. Het is daarom positief dat de Sociale Dienst Drechtsteden een pakket aanbiedt waarin het eigen risico is meeverzekerd. Daarnaast biedt de Sociale Dienst Drechtsteden goedkopere pakketten aan zonder herverzekering van het eigen risico.

Voor deelnemers aan de collectieve zorgverzekering, die het eigen risico opmaken, is het meest uitgebreide pakket de goedkoopste optie. Echter, een verzekerde die verwacht weinig zorgkosten te hebben en die daarom kiest voor een pakket zonder herverzekering van het eigen risico, maar die onvoorzien toch het volledig eigen risico moet aanspreken, is onderaan de streep duurder uit: het VGZ GemeentePakket zonder herverzekering van het eigen risico is weliswaar 15,90 euro goedkoper dan het pakket inclusief herverzekering van het eigen risico, maar de bekostiging van het volledig eigen risico komt neer op 32 euro per maand (385 euro op jaarbasis).

Het Nibud adviseert de gemeente om dit duidelijk naar de doelgroep te communiceren, aangezien veel inwoners in de minimadoelgroep een onverwachte tegenvaller als de (volledige) eigen bijdrage niet kunnen dragen. Het beschikbaar stellen van duidelijke informatie over de gemeentepolis kan inwoners helpen een voor hun zo'n goed mogelijke keuze te maken.
Bovendien stimuleert de Sociale Dienst Drechtsteden inwoners om een uitgebreider pakket te kiezen, door een hogere gemeentelijke bijdrage op de zwaarste pakketvorm (inclusief vergoeding eigen risico) te verstrekken. Het Nibud adviseert om dit in stand te houden.

Differentieer het Persoonlijk Minimabudget

In de Drechtsteden kunnen huishoudens onder de AOW- gerechtigde leeftijd, die gedurende minimaal twaalf maanden een inkomen ontvangen van maximaal 110 procent van de geldende bijstandsnorm, in aanmerking komen voor het Persoonlijk Minimabudget. De tegemoetkoming heeft een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen. Huishoudens met een laag inkomen zullen, als dat nodig is, in eerste instantie bezuinigen op de reserveringsuitgaven, omdat deze niet elke maand terugkomen.

Dit is een onwenselijke situatie; wanneer dit huishouden dan plotseling voor een grote uitgave komt te staan, is er een reële kans dat het huishouden schulden zal moeten maken. Het PMB biedt dan een goed vangnet. Het Nibud adviseert daarom deze regeling in stand te houden.

De hoogte van het PMB bedraagt voor paren 540 euro per jaar en voor alleenstaanden 380 euro per jaar. Het Nibud beoordeelt het als positief dat gemeenten bij het vaststellen van de hoogte van het minimabudget rekening houden met de verschillen in kosten die verschillende huishoudtypen hebben. Er wordt echter geen onderscheid gemaakt tussen huishoudens met en zonder kinderen. Ook het aantal kinderen heeft geen invloed op de hoogte van de minimabudget.
Aangezien de kosten van (oudere) kinderen niet volledig gecompenseerd worden door kindgebonden toeslagen, zou de Sociale Dienst huishoudens met kinderen een hoger bedrag toe kunnen kennen dan huishoudens zonder kinderen. Er zou bijvoorbeeld per ten laste komend kind een extra bedrag kunnen worden toegekend. De gemeente kan zelfs nog een stap verder gaan door voor oudere kinderen een hogere toeslag te verstrekken dan voor jonge kinderen, aangezien de kosten voor oudere kinderen hoger liggen (onder meer voor voeding, kleding en onderwijs).

Houdt de vrijwilligers/participatiebonus in stand

Inwoners die gedurende tenminste zes maanden werk vanuit een participatieplek of vrijwilligerswerk hebben verricht, komen in aanmerking voor een participatie- of vrijwilligersbonus. Het gaat om een jaarlijkse vergoeding van 250 euro.
De vrijwilligersbonus is bedoeld voor inwoners ouder dan 27 jaar en jonger dan de AOW-leeftijd, waarvan het inkomen niet hoger mag zijn dan 110 procent van de bijstandsnorm. Een participatie- of vrijwilligersvergoeding wordt verstrekt aan inwoners met zicht op inkomensverbetering en gaat dus niet samen met het PMB.

De participatie- of vrijwilligersvergoeding heeft (uiteraard) een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens. Bij het paar met oudere kinderen maakt een bonus het verschil tussen een negatief een positief maandsaldo: zonder bonus komt dit huishouden op bijstandsniveau maandelijks 11 euro tekort, inclusief bonus is er een positief saldo van 9 euro. Als meerdere leden van dit huishouden een bonus ontvangen, gaat het saldo nog verder omhoog. Het Nibud beoordeelt dit als positief.

Een participatie- of vrijwilligersbonus kan leiden tot een doorstroomval op 120 procent; de bestedingsruimte op 110 procent, inclusief bonus, is hoger dan op 120 procent. Dit is het geval bij een eenoudergezin met oudere kinderen en bij paren (zowel met als zonder kinderen).
Deze doorstroomval wordt niet alléén veroorzaakt door het wegvallen van de participatie- of vrijwilligersbonus. Ook zonder deze bonus neemt de bestedingsruimte tussen 110 en 120 procent niet evenredig toe met het netto inkomen. En bij paren met kinderen is ook zonder bonus al sprake van een doorstroomval op 120 procent.
Dat de bestedingsruimte op 120 procent niet evenredig toeneemt wordt veroorzaakt door het wegvallen het recht op kwijtschelding van lokale lasten en van de vergoeding van kosten voor woon-werkverkeer. Bij paren speelt ook de afbouw van landelijke toeslagen (zorgtoeslag en huurtoeslag) een rol.

Het Nibud ziet in de geconstateerde doorstroomval daarom geen reden om de vrijwilligersbonus anders in te vullen. Het voordeel van een hogere bestedingsruimte en de extra stimulans om vrijwilligerswerk te verrichten wegen in deze zwaarder.

Heroverweeg de tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang

De Sociale Dienst Drechtsteden kent een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang, voor huishoudens met een inkomen tot 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Het gaat om de vergoeding van de eigen bijdrage die resteert nadat de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst is ontvangen. Dit gaat om een relatief laag bedrag (4 procent van de totale kosten bij de laagste inkomens). Bovendien blijkt uit dit onderzoek dat de onderzochte huishoudens met jonge kinderen niet met tekorten op de begroting te maken hebben. Wel zal vergoeding van de eigen bijdrage stimulerend werken, omdat gezinnen met jonge kinderen dan geen extra kosten maken bij werkaanvaarding.

Indien er geen recht bestaat op kinderopvangtoeslag bestaat er ook geen recht op een tegemoetkoming. In de huidige situatie komen eenverdieners (kostwinnergezin) of werkloze alleenstaande ouders niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag en dus ook niet voor de tegemoetkoming. De achterliggende gedachte is dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben: bij paren, waarvan een van de partners werkt, kan de andere partner op de kinderen passen en een alleenstaande ouder die niet werkt, kan dit zelf doen.
Echter, in deze rapportage gaan wij ervan uit dat deze huishoudens wel gebruik maken van de peuteropvang voor twee dagdelen per week. Voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de geldende bijstandsnorm verstrekt de Sociale Dienst Drechtsteden bijzondere bijstand, in het kader van maatschappelijke participatie kinderen en hun ouders. Boven dit inkomen wordt de eigen bijdrage niet vergoed en wordt uitgegaan van de ouderbijdragetabel.

Het Nibud adviseert de Sociale Dienst Drechtsteden om nog eens kritisch te kijken naar de vergoeding van kinder- en peuteropvang: welke groepen wil de sociale dienst bereiken en met welk doel? In de huidige situatie zien we geen tekorten op de maandbegroting van de onderzochte huishoudens met jonge kinderen en ook zonder de vergoeding van de eigen bijdrage voor kinder- en peuteropvang, zou dit niet het geval zijn. Bovendien zien we geen armoedeval ontstaan als de gemeentelijke bijdrage voor kinder- of peuteropvang wegvalt.
Anderzijds nemen de kosten wel toe: voor kinderopvang is dit bij een inkomen boven 110 procent van de geldende bijstandsnorm en voor peuteropvang bij een inkomen boven 120 procent. Dit kan de betreffende ouder ervan weerhouden om méér uren te gaan werken, hoewel dit niet voor de hand ligt aangezien de extra kosten voor kinder- of peuteropvang lager zijn dan het extra inkomen.

Houd aandacht voor paren met oudere kinderen

Paren met oudere kinderen kunnen, ondanks de gemeentelijke ondersteuning, op bijstandsniveau de maandbegroting niet rond krijgen, als zij naast het basispakket de uitgaven voor sociale participatie willen bekostigen.
Het Nibud adviseert de ondersteuning voor deze doelgroep voort te zetten en het bestaan van inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen. Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere

bijstand (niet in dit onderzoek meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten beperken. In dit laatste geval kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten vergoed worden, maar het is zeker de moeite waard om ook dit extra onder de aandacht te brengen.

Dat paren (en met name paren met oudere kinderen) met tekorten te maken hebben, ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit onze landelijke koopkrachtberekeningen. Inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste één van beide partners lijkt de eerste stap op weg uit de armoede. Bovendien blijkt een klein baantje van de andere partner veel meer op te leveren dan alleen het maandelijks bruto inkomen: fiscaal houdt een stel meer over als beide partners parttime werken dan als één persoon fulltime werkt.[6]

[6] Zie hiervoor de WerkZorgberekenaar: https://www.nibud.nl/beroepsmatig/werkzorgberekenaar-helpt-keuze-meer-minder-werken/

Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basispakket en de uitgaven voor sociale participatie. De bedragen in de begrotingen zijn de bedragen voor het jaar 2021.
De uitgavenpakketten worden in overleg met andere organisaties regelmatig aangepast. De prijzen van de pakketten worden elk jaar herijkt en zo nodig aangepast.

Basispakket

Huur
Er is gerekend met een huur van 633 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 678 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie
Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld verbruik naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd en voor de huishoudens met een zorgvraag. Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik.

Lokale lasten
Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet
Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand met een databundel tot maximaal 500 MB, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen
Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief een tandartsverzekering. Voor de basisverzekering wordt uitgegaan van een naturaverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden zijn de tarieven voor de collectieve basisverzekering en de aanvullende verzekering (incl. tand) gehanteerd.

Overige verzekeringen
Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs
Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van SEO, zoals gepubliceerd in de Schoolkostenmonitor 2018-2019. Het betreffen onder andere de vrijwillige ouderbijdrage, leermiddelen en gereedschappen, ICT-benodigdheden en kosten voor extra schoolactiviteiten.

Kinderopvang
Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven. Voor een alleenstaande ouder gaan we ervan uit dat er op bijstandsniveau gebruik wordt gemaakt van twee dagdelen per week peuteropvang. Bij een hoger inkomen gaan we uit van 20 tot 40 uur per week kinderopvang. Voor paren gaan we op elk inkomensniveau uit van twee dagdelen per week peuteropvang.

Vervoerskosten
Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten voor stads- en streekvervoer met de bus. Hierbij is uitgegaan van een beperkte hoeveelheid vervoer per maand. Voor huishoudens met zorgkosten zijn de kosten van een fiets niet meegerekend maar gelden de kosten voor het collectieve vervoer (belbus).

Uitgaven in verband met het verkrijgen of behouden van werk
We houden rekening met werkgerelateerde kosten (vervoer, representatieve kleding). Hiervoor houden we een vast bedrag aan.
Ouderen hebben geen werkgerelateerde kosten. Om de vergelijking tussen de huishoudtypen juist te laten verlopen, wordt bij ouderen de post vervoer verhoogd.

Kleding en schoenen
Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding. Het gaat hierbij net als bij alle andere uitgavenposten om een goedkoop pakket met nieuwe artikelen. De bedragen zijn gebaseerd op de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Inventaris en onderhoud
Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud. De bedragen zijn gebaseerd op de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en eigen onderzoek.

Niet-vergoede ziektekosten
In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. plus het bedrag dat een huishouden maximaal kwijt kan zijn aan het eigen risico van de zorgverzekering.

Voeding
De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakmiddelen
Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging
Er is uitgegaan van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen
Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Pakket voor sociale participatie

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen, waaronder sociale participatie.

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staan hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten. Het gaat hierbij om een voorbeeld van een invulling van activiteiten. Bij vakanties/uitgaan kan ook gedacht worden aan andere activiteiten zoals het bezoeken van een museum of zwembad.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand

	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4 tot 12 jaar	12,00
per persoon vanaf 12 jaar	18,50
per huishouden	2,50
Bezoek ontvangen	
per persoon	9,00
per huishouden	12,00
Op bezoek gaan	
per persoon	6,00
Vakantie/uitgaan	
per persoon	18,50
per huishouden	25,00
Vervoer	
per kind 4 tot 12 jaar	2,50
per persoon vanaf 12 jaar	8,00

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2021

Bijlage 2 | Begrotingen

In de volgende tabellen zijn de begrotingen van de verschillende voorbeeldhuishoudens opgenomen. Bovenaan staan de inkomsten en daaronder de uitgaven aan het basispakket en aan sociale participatie. Het basispakket is verdeeld in vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. In de begrotingen zijn landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente verwerkt. De uitgavenposten waar lokale tegemoetkomingen tegenover staan zijn aangeduid. De bedragen worden weergegeven in hele euro's, waardoor optellingen een euro te laag of te hoog kunnen lijken.

a. Alleenstaande

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1079	1187	1294	1402	1510	1618
zorgtoeslag	107	107	107	107	107	107
huurtoeslag	328	328	328	304	268	229
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1514**	**1622**	**1729**	**1813**	**1885**	**1954**
VASTE LASTEN						
huur	633	633	633	633	633	633
gas	74	74	74	74	74	74
elektriciteit	11	11	11	11	11	11
water	9	9	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	33	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	16	16	16	16
telefoon, televisie, internet	61	61	61	61	61	61
zorgverzekering	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••
overige verzekeringen	24	24	24	24	24	24
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	17	17	17	17	17	17
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1000**	**1033**	**1115**	**1115**	**1115**	**1115**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	51	51	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	8	8	8	8	8	8
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**151**	**151**	**151**	**151**	**151**	**151**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	212	212	212	212	212	212
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	18	18	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	**240**	**240**	**240**	**240**	**240**	**240**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1391**	**1424**	**1506**	**1506**	**1506**	**1506**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**123**	**198**	**224**	**308**	**380**	**449**
SOCIALE PARTICIPATIE	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**23**	**98**	**124**	**208**	**280**	**349**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

b. Alleenstaande oudere

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1294	1320	1440	1560	1680	1800
zorgtoeslag	107	107	107	107	105	82
huurtoeslag	330	330	330	292	231	162
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1731**	**1757**	**1877**	**1959**	**2016**	**2044**
VASTE LASTEN						
huur	633	633	633	633	633	633
gas	82	82	82	82	82	82
elektriciteit	13	13	13	13	13	13
water	10	10	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	14 •	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	16	16	16	16
telefoon, televisie, internet	61	61	61	61	61	61
zorgverzekering	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••
overige verzekeringen	14	14	14	14	14	14
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	15	58	58	58	58	58
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0	0	0
totaal vaste lasten	**999**	**1042**	**1073**	**1091**	**1091**	**1091**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	51	51	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**153**	**153**	**153**	**153**	**153**	**153**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	211	211	211	211	211	211
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	17	17	17	17	17	17
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	**238**	**238**	**238**	**238**	**238**	**238**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1391**	**1434**	**1464**	**1483**	**1483**	**1483**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**340**	**323**	**413**	**476**	**533**	**561**
SOCIALE PARTICIPATIE	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**240**	**223**	**313**	**376**	**433**	**461**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1079	1120	1219	1318	1417	1516
zorgtoeslag	107	107	107	107	107	107
huurtoeslag	357	357	357	357	357	357
kinderbijslag	149	149	149	149	149	149
kindgebonden budget	455	455	455	455	455	455
kinderopvangtoeslag	0	704	1056	1056	1408	1408
voorlopige aanslag	0	66	75	84	93	102
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2147**	**2958**	**3418**	**3526**	**3986**	**4094**
VASTE LASTEN						
huur	678	678	678	678	678	678
gas	90	90	90	90	90	90
elektriciteit	36	36	36	36	36	36
w ater	17	17	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	0 •	32 •	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	0 •	27	27	27
telefoon, televisie, internet	61	61	61	61	61	61
zorgverzekering	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••
overige verzekeringen	26	26	26	26	26	26
onderw ijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	10
kinderopvang	0 ••	704 ••	1100	1100	1466	1466
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	27	27	27	27	27	27
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
w erkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1107**	**1844**	**2272**	**2331**	**2699**	**2709**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	98	98	98	98	98	98
inventaris	83	83	83	83	83	83
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	8	8	8	8	8	8
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**214**	**214**	**214**	**214**	**214**	**214**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	297	297	297	297	297	297
w as- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	42	42	42	42	42	42
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**	**357**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1677**	**2414**	**2843**	**2902**	**3269**	**3280**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**470**	**544**	**576**	**625**	**716**	**814**
SOCIALE PARTICIPATIE	**178 ••**	**178 ••**	**178 ••**	**178 ••**	**178 ••**	**190**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**292**	**366**	**398**	**447**	**538**	**623**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kw ijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1079	1187	1294	1402	1510	1618
zorgtoeslag	107	107	107	107	107	107
huurtoeslag	357	357	357	357	357	357
kinderbijslag	214	214	214	214	214	214
kindgebonden budget	513	513	513	513	513	513
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2270**	**2378**	**2485**	**2593**	**2701**	**2809**
VASTE LASTEN						
huur	678	678	678	678	678	678
gas	90	90	90	90	90	90
elektriciteit	36	36	36	36	36	36
w ater	17	17	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	33	33	33	33
w aterschapsheffingen	0 •	0 •	27	27	27	27
telefoon, televisie, internet	69	69	69	69	69	69
zorgverzekering	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••
overige verzekeringen	26	26	26	26	26	26
onderwijs	16 ••	16 ••	16 ••	16 ••	16 ••	99
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	52	52	52	52	52	52
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
w erkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1155**	**1188**	**1281**	**1281**	**1281**	**1365**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	137	137	137	137	137	137
inventaris	91	91	91	91	91	91
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**264**	**264**	**264**	**264**	**264**	**264**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	462	462	462	462	462	462
w as- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	55	55	55	55	55	55
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	**535**	**535**	**535**	**535**	**535**	**535**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1954**	**1986**	**2080**	**2080**	**2080**	**2163**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**316**	**391**	**406**	**514**	**622**	**646**
SOCIALE PARTICIPATIE	**172 ••**	**172 ••**	**172 ••**	**172 ••**	**172 ••**	**220**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**144**	**219**	**234**	**342**	**450**	**426**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kw ijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

e. Paar zonder kinderen

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1541	1695	1849	2003	2157	2312
zorgtoeslag	207	207	180	145	110	74
huurtoeslag	328	328	285	221	150	90
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2076**	**2230**	**2314**	**2369**	**2417**	**2476**
VASTE LASTEN						
huur	633	633	633	633	633	633
gas	74	74	74	74	74	74
elektriciteit	28	28	28	28	28	28
water	13	13	13	13	13	13
gemeentelijke heffingen	0 •	2 •	33	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	11 •	27	27	27	27
telefoon, televisie, internet	72	72	72	72	72	72
zorgverzekering	339 ••	339 ••	339 ••	339 ••	311	311
overige verzekeringen	35	35	35	35	35	35
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	5	5	5	5	5	5
vervoer	35	35	35	35	35	35
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1233**	**1279**	**1359**	**1359**	**1331**	**1331**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	103	103	103	103	103	103
inventaris	79	79	79	79	79	79
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**220**	**220**	**220**	**220**	**284**	**284**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	385	385	385	385	385	385
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	37	37	37	37	37	37
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	8	8	8	8	8	8
totaal huishoudelijke uitgaven	**435**	**435**	**435**	**435**	**435**	**435**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1889**	**1935**	**2014**	**2014**	**2051**	**2051**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**187**	**295**	**300**	**355**	**366**	**424**
SOCIALE PARTICIPATIE	**160**	**160**	**160**	**160**	**160**	**160**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**27**	**135**	**140**	**195**	**206**	**264**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1541	1695	1849	2003	2157	2312
zorgtoeslag	207	207	180	145	110	74
huurtoeslag	357	357	315	250	179	119
kinderbijslag	149	149	149	149	149	149
kindgebonden budget	185	185	185	185	185	185
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2439**	**2593**	**2678**	**2732**	**2780**	**2839**
VASTE LASTEN						
huur	678	678	678	678	678	678
gas	90	90	90	90	90	90
elektriciteit	45	45	45	45	45	45
water	20	20	20	20	20	20
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	33	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	27	27	27	27
telefoon, televisie, internet	72	72	72	72	72	72
zorgverzekering	339 ••	339 ••	339 ••	339 ••	311	311
overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
onderwijs	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	10
kinderopvang	0 ••	0 ••	0 ••	16	22	26
contributies en abonnementen	5	5	5	5	5	5
vervoer	44	44	44	44	44	44
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1328**	**1361**	**1454**	**1470**	**1448**	**1463**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	144	144	144	144	144	144
inventaris	98	98	98	98	98	98
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**279**	**279**	**279**	**279**	**344**	**344**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	395	395	395	395	395	395
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	60	60	60	60	60	60
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	13	13	13	13	13	13
totaal huishoudelijke uitgaven	**477**	**477**	**477**	**477**	**477**	**477**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2084**	**2117**	**2210**	**2227**	**2269**	**2284**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**355**	**476**	**468**	**506**	**512**	**555**
SOCIALE PARTICIPATIE	**238 ••**	**238 ••**	**238 ••**	**238 ••**	**238 ••**	**251**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**116**	**238**	**230**	**267**	**273**	**304**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1541	1695	1849	2003	2157	2312
zorgtoeslag	207	207	180	145	110	74
huurtoeslag	357	357	315	250	179	119
kinderbijslag	214	214	214	214	214	214
kindgebonden budget	242	242	242	242	242	242
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2561**	**2715**	**2800**	**2854**	**2902**	**2961**
VASTE LASTEN						
huur	678	678	678	678	678	678
gas	90	90	90	90	90	90
elektriciteit	45	45	45	45	45	45
water	20	20	20	20	20	20
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	33	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	27	27	27	27
telefoon, televisie, internet	80	80	80	80	80	80
zorgverzekering	339 ••	339 ••	339 ••	339 ••	311	311
overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
onderwijs	16 ••	16 ••	16 ••	16 ••	16 ••	99
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	5	5	5	5	5	5
vervoer	69	69	69	69	69	69
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1377**	**1410**	**1503**	**1503**	**1475**	**1559**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	183	183	183	183	183	183
inventaris	106	106	106	106	106	106
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	16	16	16	16	16	16
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	64	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**329**	**329**	**329**	**329**	**394**	**394**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	539	539	539	539	539	539
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	73	73	73	73	73	73
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	13	13	13	13	13	13
totaal huishoudelijke uitgaven	**634**	**634**	**634**	**634**	**634**	**634**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2340**	**2373**	**2466**	**2466**	**2503**	**2586**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**221**	**342**	**334**	**388**	**400**	**374**
SOCIALE PARTICIPATIE	**232 ••**	**232 ••**	**232 ••**	**232 ••**	**232 ••**	**281**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**-11**	**110**	**102**	**156**	**167**	**94**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	2003	2204	2404	2604	2805	3005
zorgtoeslag	314	314	287	252	217	181
huurtoeslag	269	216	159	117	66	16
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**2586**	**2734**	**2850**	**2973**	**3088**	**3202**
VASTE LASTEN						
huur	678	678	678	678	678	678
gas	90	90	90	90	90	90
elektriciteit	36	36	36	36	36	36
w ater	17	17	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	33	33	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	27	27	27	27	27
telefoon, televisie, internet	83	83	83	83	83	83
zorgverzekering	508 ••	508 ••	508 ••	508 ••	467	467
overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
onderw ijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	7	7	7	7	7	7
vervoer	52	52	52	52	52	52
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
w erkgerelateerde kosten	0	33 ••	66	66	66	66
totaal vaste lasten	**1507**	**1600**	**1632**	**1632**	**1591**	**1591**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	154	154	154	154	154	154
inventaris	91	91	91	91	91	91
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	19	19	19	19	19	19
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	96	96
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**289**	**289**	**289**	**289**	**385**	**385**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	462	462	462	462	462	462
w as- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	55	55	55	55	55	55
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	**535**	**535**	**535**	**535**	**535**	**535**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**2330**	**2423**	**2456**	**2456**	**2511**	**2511**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**256**	**310**	**394**	**517**	**577**	**691**
SOCIALE PARTICIPATIE	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**36**	**90**	**173**	**297**	**356**	**471**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kw ijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	100%	110%	120%	130%	140%	150%
INKOMSTEN						
netto loon/uitkering	1294	1320	1440	1560	1680	1800
zorgtoeslag	107	107	107	107	105	82
huurtoeslag	330	330	330	292	231	162
kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0	0
voorlopige aanslag	8	8	7	7	6	6
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0	0	0
totaal inkomsten	**1738**	**1764**	**1884**	**1966**	**2022**	**2050**
VASTE LASTEN						
huur	633	633	633	633	633	633
gas	82	82	82	82	82	82
elektriciteit	13	13	13	13	13	13
water	10	10	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	14 •	33	33	33
waterschapsheffingen	0 •	0 •	16	16	16	16
telefoon, televisie, internet	61	61	61	61	61	61
zorgverzekering	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••	169 ••
overige verzekeringen	14	14	14	14	14	14
onderwijs	0	0	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2	2	2
vervoer	25 ••	69 ••	69 ••	69 ••	69 ••	69 ••
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0	0	0
totaal vaste lasten	**1010**	**1053**	**1083**	**1102**	**1102**	**1102**
RESERVERINGSUITGAVEN						
kleding en schoenen	51	51	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	25	25	25	25	25	25
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••	0 ••
eigen bijdragen/betalingen zorg	8 ••	8 ••	8 ••	25 ••	25 ••	25 ••
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	**161**	**161**	**161**	**178**	**178**	**178**
Huishoudelijke uitgaven						
voeding	249 ••	249 ••	291 ••	292 ••	292 ••	292 ••
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	15 ••	15 ••	16 ••
persoonlijke verzorging	18	18	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*	*	*
roken	*	*	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	**276**	**276**	**318**	**329**	**329**	**331**
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	**1448**	**1491**	**1563**	**1610**	**1610**	**1611**
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	**291**	**274**	**321**	**356**	**412**	**438**
SOCIALE PARTICIPATIE	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	**191**	**174**	**221**	**256**	**313**	**339**

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief ***Afhankelijk van gemeentelijke tarieven***

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Bijlage 3 | Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven

Toelichting bij de tabel:

- De eerste twee kolommen (zwart) geven het netto inkomen weer en het verschil in netto inkomen tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus.
- De volgende drie kolommen (blauw) hebben betrekking op het saldo na invulling van de noodzakelijke uitgaven in het basispakket. Hierbij is ook het verschil in het saldo tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus weergegeven. En het verschil in bestedingsruimte op 110, 120 en 130 procent ten opzichte van de bestedingsruimte op bijstandsniveau.
- De laatste drie kolommen (groen) hebben betrekking op het saldo na invulling van de uitgaven uit het basispakket en het pakket voor sociale participatie. Ook hier zijn de verschillen weergegeven.
- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven.
- Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een rood pijltje:

inkomen				na basispakket			na basispakket en participatie		
%	netto inkomen	toename netto inkomen	toename t.o.v. 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens-categorie	verschil met 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens-categorie	verschil met 100%
a. Alleenstaande									
100%	€ 1.514			€ 123			€ 23		
110%	€ 1.622	€ 108	€ 108	€ 198	€ 75	€ 75	€ 98	€ 75	€ 75
120%	€ 1.729	€ 108	€ 216	€ 224	€ 26	€ 101	€ 124	€ 26	€ 101
130%	€ 1.813	€ 84	€ 300	€ 308	€ 84	€ 185	€ 208	€ 84	€ 185
140%	€ 1.885	€ 72	€ 371	€ 380	€ 72	€ 257	€ 280	€ 72	€ 257
150%	€ 1.954	€ 69	€ 440	€ 449	€ 69	€ 326	€ 349	€ 69	€ 326
b. Alleenstaande oudere									
100%	€ 1.731			€ 340			€ 240		
110%	€ 1.757	€ 26	€ 26	€ 323	€ -17	€ -17	€ 223	€ -17	€ -17
120%	€ 1.877	€ 120	€ 146	€ 413	€ 90	€ 73	€ 313	€ 90	€ 73
130%	€ 1.959	€ 82	€ 228	€ 476	€ 63	€ 136	€ 376	€ 63	€ 136
140%	€ 2.016	€ 57	€ 285	€ 533	€ 57	€ 193	€ 433	€ 57	€ 193
150%	€ 2.044	€ 28	€ 313	€ 561	€ 28	€ 221	€ 461	€ 28	€ 221
c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)									
100%	€ 2.147			€ 470			€ 292		
110%	€ 2.958	€ 812	€ 812	€ 544	€ 75	€ 75	€ 366	€ 75	€ 75
120%	€ 3.418	€ 460	€ 1.272	€ 576	€ 31	€ 106	€ 398	€ 31	€ 106
130%	€ 3.526	€ 108	€ 1.379	€ 625	€ 49	€ 155	€ 447	€ 49	€ 155
140%	€ 3.986	€ 460	€ 1.839	€ 716	€ 92	€ 247	€ 538	€ 92	€ 247
150%	€ 4.094	€ 108	€ 1.947	€ 814	€ 97	€ 344	€ 623	€ 85	€ 332
d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)									
100%	€ 2.270			€ 316			€ 144		
110%	€ 2.378	€ 108	€ 108	€ 391	€ 75	€ 75	€ 219	€ 75	€ 75
120%	€ 2.485	€ 108	€ 216	€ 406	€ 15	€ 90	€ 234	€ 15	€ 90
130%	€ 2.593	€ 108	€ 324	€ 514	€ 108	€ 198	€ 342	€ 108	€ 198
140%	€ 2.701	€ 108	€ 431	€ 622	€ 108	€ 306	€ 450	€ 108	€ 306
150%	€ 2.809	€ 108	€ 539	€ 646	€ 25	€ 330	€ 426	€ -24	€ 282
e. Paar zonder kinderen									
100%	€ 2.076			€ 187			€ 27		
110%	€ 2.230	€ 154	€ 154	€ 295	€ 108	€ 108	€ 135	€ 108	€ 108
120%	€ 2.314	€ 84	€ 238	€ 300	€ 5	€ 112	€ 140	€ 5	€ 112
130%	€ 2.369	€ 55	€ 293	€ 355	€ 55	€ 167	€ 195	€ 55	€ 167
140%	€ 2.417	€ 48	€ 341	€ 366	€ 12	€ 179	€ 206	€ 12	€ 179
150%	€ 2.476	€ 58	€ 400	€ 424	€ 58	€ 237	€ 264	€ 58	€ 237
f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)									
100%	€ 2.439			€ 355			€ 116		
110%	€ 2.593	€ 154	€ 154	€ 476	€ 121	€ 121	€ 238	€ 121	€ 121
120%	€ 2.678	€ 85	€ 239	€ 468	€ -8	€ 113	€ 230	€ -8	€ 113
130%	€ 2.732	€ 54	€ 293	€ 506	€ 38	€ 151	€ 267	€ 38	€ 151
140%	€ 2.780	€ 48	€ 341	€ 512	€ 6	€ 157	€ 273	€ 6	€ 157
150%	€ 2.839	€ 58	€ 400	€ 555	€ 43	€ 200	€ 304	€ 31	€ 188
g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)									
100%	€ 2.561			€ 221			€ -11		
110%	€ 2.715	€ 154	€ 154	€ 342	€ 121	€ 121	€ 110	€ 121	€ 121
120%	€ 2.800	€ 85	€ 239	€ 334	€ -8	€ 113	€ 102	€ -8	€ 113
130%	€ 2.854	€ 54	€ 293	€ 388	€ 54	€ 167	€ 156	€ 54	€ 167
140%	€ 2.902	€ 48	€ 341	€ 400	€ 12	€ 179	€ 167	€ 12	€ 179
150%	€ 2.961	€ 58	€ 400	€ 374	€ -25	€ 154	€ 94	€ -74	€ 105
h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)									
100%	€ 2.586			€ 256			€ 36		
110%	€ 2.734	€ 147	€ 147	€ 310	€ 54	€ 54	€ 90	€ 54	€ 54
120%	€ 2.850	€ 116	€ 264	€ 394	€ 83	€ 138	€ 173	€ 83	€ 138
130%	€ 2.973	€ 123	€ 387	€ 517	€ 123	€ 261	€ 297	€ 123	€ 261
140%	€ 3.088	€ 114	€ 501	€ 577	€ 59	€ 321	€ 356	€ 59	€ 321
150%	€ 3.202	€ 114	€ 616	€ 691	€ 114	€ 435	€ 471	€ 114	€ 435
i. Alleenstaande oudere met zorgvraag									
100%	€ 1.738			€ 291			€ 191		
110%	€ 1.764	€ 26	€ 26	€ 274	€ -17	€ -17	€ 174	€ -17	€ -17
120%	€ 1.884	€ 120	€ 146	€ 321	€ 47	€ 30	€ 221	€ 47	€ 30
130%	€ 1.966	€ 82	€ 227	€ 356	€ 35	€ 65	€ 256	€ 35	€ 65
140%	€ 2.022	€ 56	€ 284	€ 412	€ 56	€ 122	€ 313	€ 56	€ 122
150%	€ 2.050	€ 27	€ 311	€ 438	€ 26	€ 148	€ 339	€ 26	€ 148

Bijlage 4 | Resultaten in de afzonderlijke Drechtsteden

In deze minima-effectrapportage zijn begrotingen opgesteld van inwoners met lage inkomens in de Drechtsteden, te weten Dordrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam. Deze gemeenten hebben vrijwel dezelfde regelingen ten aanzien van het minimabeleid. Echter, de gemeentelijke heffingen in deze gemeenten lopen wel uiteen. In de begrotingen zoals deze zijn opgenomen in bijlage 1 wordt gerekend met de lokale lasten zoals deze gelden in de gemeente Dordrecht. Deze bedragen zijn ook opgenomen in tabel 1 in hoofdstuk 4.

In deze bijlage worden de resultaten gepresenteerd voor de Drechtsteden afzonderlijk. Omdat op 100 procent (en vaak ook op 110 procent) van de bijstandsnorm volledige kwijtschelding mogelijk is, wijken de cijfers hier niet van elkaar af. Op de hogere inkomensniveaus zijn wel verschillen zichtbaar.

Over het algemeen beperken de verschillen zich tot maximaal tien euro per maand, waarbij de bestedingsruimte steeds iets hoger ligt dan in de gemeente Dordrecht. Afwijkend zijn de gemeenten Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam, waar de bestedingsruimte juist lager ligt dan in Dordrecht. Bovendien zijn de verschillen groter: in Hardinxveld-Giessendam scheelt dit rond de 13 euro per maand en in Zwijndrecht lopen de verschillen op naar 24 euro per maand. Beiden gemeenten hebben een wat hogere afvalstoffenheffing, maar vooral de rioolheffing ligt hier fors hoger dan in de overige gemeenten.

Tabel 3. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Hendrik Ido Ambacht

a. Alleenstaande

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 234	€ 134	€ 234	€ 134	€ 234	€ 134
130%	€ 318	€ 218	€ 318	€ 218	€ 318	€ 218
140%	€ 390	€ 290	€ 390	€ 290	€ 390	€ 290
150%	€ 459	€ 359	€ 459	€ 359	€ 459	€ 359

b. Alleenstaande oudere

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 413	€ 313				
130%	€ 486	€ 386				
140%	€ 543	€ 443				
150%	€ 571	€ 471				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447
140%	€ 715	€ 537	€ 715	€ 537	€ 715	€ 537
150%	€ 813	€ 622	€ 813	€ 622	€ 813	€ 622

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 405	€ 233	€ 405	€ 233	€ 405	€ 233
130%	€ 513	€ 341	€ 513	€ 341	€ 513	€ 341
140%	€ 621	€ 449	€ 621	€ 449	€ 621	€ 449
150%	€ 645	€ 425	€ 645	€ 425	€ 645	€ 425

e. Paar zonder kinderen

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 299	€ 139	€ 299	€ 139	€ 299	€ 139
130%	€ 354	€ 194	€ 354	€ 194	€ 354	€ 194
140%	€ 365	€ 205	€ 365	€ 205	€ 365	€ 205
150%	€ 423	€ 263	€ 423	€ 263	€ 423	€ 263

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 467	€ 229	€ 467	€ 229	€ 467	€ 229
130%	€ 505	€ 266	€ 505	€ 266	€ 505	€ 266
140%	€ 511	€ 272	€ 511	€ 272	€ 511	€ 272
150%	€ 554	€ 303	€ 554	€ 303	€ 554	€ 303

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 333	€ 101	€ 333	€ 101	€ 333	€ 101
130%	€ 387	€ 155	€ 387	€ 155	€ 387	€ 155
140%	€ 399	€ 166	€ 399	€ 166	€ 399	€ 166
150%	€ 373	€ 93	€ 373	€ 93	€ 373	€ 93

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 309	€ 89	€ 354	€ 134	€ 330	€ 110
120%	€ 393	€ 172	€ 393	€ 172	€ 393	€ 172
130%	€ 516	€ 296	€ 516	€ 296	€ 516	€ 296
140%	€ 575	€ 355	€ 575	€ 355	€ 575	€ 355
150%	€ 690	€ 469	€ 690	€ 469	€ 690	€ 469

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 321	€ 221				
130%	€ 366	€ 266				
140%	€ 422	€ 323				
150%	€ 449	€ 349				

Tabel 4. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Papendrecht

a. Alleenstaande

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 227	€ 128	€ 227 ↓	€ 128 ↓	€ 227	€ 128
130%	€ 311	€ 212	€ 311	€ 212	€ 311	€ 212
140%	€ 383	€ 284	€ 383	€ 284	€ 383	€ 284
150%	€ 452	€ 352	€ 452	€ 352	€ 452	€ 352

b. Alleenstaande oudere

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323 ↓	€ 223 ↓				
120%	€ 412	€ 313				
130%	€ 480	€ 380				
140%	€ 537	€ 437				
150%	€ 565	€ 465				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576 ↓	€ 398 ↓	€ 576	€ 398
130%	€ 629	€ 451	€ 629	€ 451	€ 629	€ 451
140%	€ 722	€ 544	€ 722	€ 544	€ 722	€ 544
150%	€ 819	€ 629	€ 819	€ 629	€ 819	€ 629

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 411	€ 239	€ 411 ↓	€ 239 ↓	€ 411 ↓	€ 239 ↓
130%	€ 519	€ 347	€ 519	€ 347	€ 519	€ 347
140%	€ 627	€ 455	€ 627	€ 455	€ 627	€ 455
150%	€ 652	€ 431 ↓	€ 652	€ 431 ↓	€ 652	€ 431 ↓

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 305	€ 145	€ 305 ↓	€ 145 ↓	€ 305 ↓	€ 145 ↓
130%	€ 360	€ 200	€ 360	€ 200	€ 360	€ 200
140%	€ 372	€ 212	€ 372	€ 212	€ 372	€ 212
150%	€ 430	€ 270	€ 430	€ 270	€ 430	€ 270

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 473 ↓	€ 235 ↓	€ 473 ↓	€ 235 ↓	€ 473 ↓	€ 235 ↓
130%	€ 511	€ 273	€ 511	€ 273	€ 511	€ 273
140%	€ 517	€ 279	€ 517	€ 279	€ 517	€ 279
150%	€ 560	€ 309	€ 560	€ 309	€ 560	€ 309

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 339 ↓	€ 107 ↓	€ 339 ↓	€ 107 ↓	€ 339 ↓	€ 107 ↓
130%	€ 394	€ 161	€ 394	€ 161	€ 394	€ 161
140%	€ 405	€ 173	€ 405	€ 173	€ 405	€ 173
150%	€ 380 ↓	€ 99 ↓	€ 380 ↓	€ 99 ↓	€ 380 ↓	€ 99 ↓

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 316	€ 95	€ 361	€ 140	€ 336	€ 116
120%	€ 399	€ 179	€ 399	€ 179	€ 399	€ 179
130%	€ 522	€ 302	€ 522	€ 302	€ 522	€ 302
140%	€ 582	€ 362	€ 582	€ 362	€ 582	€ 362
150%	€ 696	€ 476	€ 696	€ 476	€ 696	€ 476

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 320	€ 221				
130%	€ 359	€ 260				
140%	€ 416	€ 316				
150%	€ 442	€ 342				

Tabel 5. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Sliedrecht

a. Alleenstaande

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 230	€ 130	€ 230	€ 130	€ 230	€ 130
130%	€ 314	€ 214	€ 314	€ 214	€ 314	€ 214
140%	€ 386	€ 286	€ 386	€ 286	€ 386	€ 286
150%	€ 455	€ 355	€ 455	€ 355	€ 455	€ 355

b. Alleenstaande oudere

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 412	€ 313				
130%	€ 482	€ 383				
140%	€ 539	€ 440				
150%	€ 567	€ 468				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 624	€ 447	€ 624	€ 447	€ 624	€ 447
140%	€ 717	€ 540	€ 717	€ 540	€ 717	€ 540
150%	€ 815	€ 625	€ 815	€ 625	€ 815	€ 625

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 407	€ 235	€ 407	€ 235	€ 407	€ 235
130%	€ 515	€ 343	€ 515	€ 343	€ 515	€ 343
140%	€ 623	€ 451	€ 623	€ 451	€ 623	€ 451
150%	€ 647	€ 427	€ 647	€ 427	€ 647	€ 427

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 301	€ 141	€ 301	€ 141	€ 301	€ 141
130%	€ 356	€ 196	€ 356	€ 196	€ 356	€ 196
140%	€ 367	€ 207	€ 367	€ 207	€ 367	€ 207
150%	€ 426	€ 266	€ 426	€ 266	€ 426	€ 266

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 469	€ 231	€ 469	€ 231	€ 469	€ 231
130%	€ 507	€ 269	€ 507	€ 269	€ 507	€ 269
140%	€ 513	€ 275	€ 513	€ 275	€ 513	€ 275
150%	€ 556	€ 305	€ 556	€ 305	€ 556	€ 305

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 335	€ 103	€ 335	€ 103	€ 335	€ 103
130%	€ 389	€ 157	€ 389	€ 157	€ 389	€ 157
140%	€ 401	€ 169	€ 401	€ 169	€ 401	€ 169
150%	€ 376	€ 95	€ 376	€ 95	€ 376	€ 95

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 311	€ 91	€ 356	€ 136	€ 332	€ 112
120%	€ 395	€ 175	€ 395	€ 175	€ 395	€ 175
130%	€ 518	€ 298	€ 518	€ 298	€ 518	€ 298
140%	€ 578	€ 357	€ 578	€ 357	€ 578	€ 357
150%	€ 692	€ 472	€ 692	€ 472	€ 692	€ 472

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

			inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 320	€ 221				
130%	€ 362	€ 262				
140%	€ 419	€ 319				
150%	€ 445	€ 345				

Tabel 6. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Zwijndrecht

a. Alleenstaande

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 202	€ 103	€ 202	€ 103	€ 202	€ 103
130%	€ 286	€ 186	€ 286	€ 186	€ 286	€ 186
140%	€ 358	€ 258	€ 358	€ 258	€ 358	€ 258
150%	€ 427	€ 327	€ 427	€ 327	€ 427	€ 327

b. Alleenstaande oudere

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 413	€ 313				
130%	€ 454	€ 355				
140%	€ 511	€ 412				
150%	€ 539	€ 440				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447	€ 625	€ 447
140%	€ 692	€ 514	€ 692	€ 514	€ 692	€ 514
150%	€ 790	€ 599	€ 790	€ 599	€ 790	€ 599

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 391	€ 219	€ 391	€ 219	€ 391	€ 219
130%	€ 489	€ 318	€ 489	€ 318	€ 489	€ 318
140%	€ 597	€ 425	€ 597	€ 425	€ 597	€ 425
150%	€ 622	€ 402	€ 622	€ 402	€ 622	€ 402

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 276	€ 116	€ 276	€ 116	€ 276	€ 116
130%	€ 331	€ 171	€ 331	€ 171	€ 331	€ 171
140%	€ 342	€ 182	€ 342	€ 182	€ 342	€ 182
150%	€ 400	€ 240	€ 400	€ 240	€ 400	€ 240

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 456	€ 218	€ 456	€ 218	€ 456	€ 218
130%	€ 481	€ 243	€ 481	€ 243	€ 481	€ 243
140%	€ 487	€ 249	€ 487	€ 249	€ 487	€ 249
150%	€ 531	€ 280	€ 531	€ 280	€ 531	€ 280

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 322	€ 90	€ 322	€ 90	€ 322	€ 90
130%	€ 364	€ 132	€ 364	€ 132	€ 364	€ 132
140%	€ 375	€ 143	€ 375	€ 143	€ 375	€ 143
150%	€ 350	€ 70	€ 350	€ 70	€ 350	€ 70

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 286	€ 66	€ 331	€ 111	€ 307	€ 87
120%	€ 369	€ 149	€ 369	€ 149	€ 369	€ 149
130%	€ 493	€ 273	€ 493	€ 273	€ 493	€ 273
140%	€ 552	€ 332	€ 552	€ 332	€ 552	€ 332
150%	€ 667	€ 446	€ 667	€ 446	€ 667	€ 446

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 321	€ 221				
130%	€ 334	€ 234				
140%	€ 391	€ 291				
150%	€ 417	€ 317				

Tabel 7. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Alblasserdam

a. Alleenstaande

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 230	€ 130	€ 230	€ 130	€ 230	€ 130
130%	€ 314	€ 214	€ 314	€ 214	€ 314	€ 214
140%	€ 386	€ 286	€ 386	€ 286	€ 386	€ 286
150%	€ 455	€ 355	€ 455	€ 355	€ 455	€ 355

b. Alleenstaande oudere

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 412	€ 313				
130%	€ 482	€ 382				
140%	€ 539	€ 439				
150%	€ 567	€ 467				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 626	€ 448	€ 626	€ 448	€ 626	€ 448
140%	€ 719	€ 541	€ 719	€ 541	€ 719	€ 541
150%	€ 817	€ 626	€ 817	€ 626	€ 817	€ 626

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 409	€ 237	€ 409	€ 237	€ 409	€ 237
130%	€ 517	€ 345	€ 517	€ 345	€ 517	€ 345
140%	€ 624	€ 452	€ 624	€ 452	€ 624	€ 452
150%	€ 649	€ 429	€ 649	€ 429	€ 649	€ 429

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 303	€ 143	€ 303	€ 143	€ 303	€ 143
130%	€ 358	€ 198	€ 358	€ 198	€ 358	€ 198
140%	€ 369	€ 209	€ 369	€ 209	€ 369	€ 209
150%	€ 427	€ 267	€ 427	€ 267	€ 427	€ 267

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 471	€ 232	€ 471	€ 232	€ 471	€ 232
130%	€ 508	€ 270	€ 508	€ 270	€ 508	€ 270
140%	€ 514	€ 276	€ 514	€ 276	€ 514	€ 276
150%	€ 558	€ 307	€ 558	€ 307	€ 558	€ 307

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 337	€ 105	€ 337	€ 105	€ 337	€ 105
130%	€ 391	€ 159	€ 391	€ 159	€ 391	€ 159
140%	€ 402	€ 170	€ 402	€ 170	€ 402	€ 170
150%	€ 377	€ 97	€ 377	€ 97	€ 377	€ 97

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

		saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie		inclusief PMB				inclusief bonus			
						saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie	
100%	€	256	€	36	€	301	€	81	€	277	€	57	
110%	€	313	€	93	€	358	€	138	€	334	€	114	
120%	€	397	€	176	€	397	€	176	€	397	€	176	
130%	€	520	€	300	€	520	€	300	€	520	€	300	
140%	€	579	€	359	€	579	€	359	€	579	€	359	
150%	€	694	€	473	€	694	€	473	€	694	€	473	

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie		inclusief PMB				inclusief bonus			
						saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket		saldo na basispakket en participatie	
100%	€	291	€	191									
110%	€	274	€	174									
120%	€	320	€	221									
130%	€	362	€	262									
140%	€	418	€	319									
150%	€	444	€	345									

Tabel 8. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven Hardinxveld-Giessendam

a. Alleenstaande

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 123	€ 23	€ 155	€ 55	€ 144	€ 44
110%	€ 198	€ 98	€ 230	€ 130	€ 219	€ 119
120%	€ 209	€ 110	€ 209	€ 110	€ 209	€ 110
130%	€ 293	€ 193	€ 293	€ 193	€ 293	€ 193
140%	€ 365	€ 265	€ 365	€ 265	€ 365	€ 265
150%	€ 434	€ 334	€ 434	€ 334	€ 434	€ 334

b. Alleenstaande oudere

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 340	€ 240				
110%	€ 323	€ 223				
120%	€ 412	€ 313				
130%	€ 461	€ 362				
140%	€ 518	€ 419				
150%	€ 546	€ 447				

c. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 470	€ 292	€ 501	€ 323	€ 490	€ 312
110%	€ 544	€ 366	€ 576	€ 398	€ 565	€ 387
120%	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398	€ 576	€ 398
130%	€ 624	€ 447	€ 624	€ 447	€ 624	€ 447
140%	€ 704	€ 526	€ 704	€ 526	€ 704	€ 526
150%	€ 801	€ 611	€ 801	€ 611	€ 801	€ 611

d. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 316	€ 144	€ 348	€ 176	€ 337	€ 165
110%	€ 391	€ 219	€ 423	€ 251	€ 412	€ 240
120%	€ 393	€ 221	€ 393	€ 221	€ 393	€ 221
130%	€ 501	€ 329	€ 501	€ 329	€ 501	€ 329
140%	€ 609	€ 437	€ 609	€ 437	€ 609	€ 437
150%	€ 633	€ 413	€ 633	€ 413	€ 633	€ 413

e. Paar zonder kinderen

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 187	€ 27	€ 232	€ 72	€ 208	€ 48
110%	€ 295	€ 135	€ 340	€ 180	€ 316	€ 156
120%	€ 287	€ 127	€ 287	€ 127	€ 287	€ 127
130%	€ 342	€ 182	€ 342	€ 182	€ 342	€ 182
140%	€ 353	€ 193	€ 353	€ 193	€ 353	€ 193
150%	€ 412	€ 252	€ 412	€ 252	€ 412	€ 252

f. Paar met 2 jonge kinderen (3 &5 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 355	€ 116	€ 400	€ 161	€ 375	€ 137
110%	€ 476	€ 238	€ 521	€ 283	€ 497	€ 258
120%	€ 456	€ 218	€ 456	€ 218	€ 456	€ 218
130%	€ 493	€ 255	€ 493	€ 255	€ 493	€ 255
140%	€ 499	€ 261	€ 499	€ 261	€ 499	€ 261
150%	€ 542	€ 291	€ 542	€ 291	€ 542	€ 291

g. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 221	€ -11	€ 266	€ 34	€ 242	€ 9
110%	€ 342	€ 110	€ 387	€ 155	€ 363	€ 131
120%	€ 322	€ 90	€ 322	€ 90	€ 322	€ 90
130%	€ 375	€ 143	€ 375	€ 143	€ 375	€ 143
140%	€ 387	€ 155	€ 387	€ 155	€ 387	€ 155
150%	€ 362	€ 81	€ 362	€ 81	€ 362	€ 81

h. Paar met een thuiswonend werkend kind (25 jaar)

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 256	€ 36	€ 301	€ 81	€ 277	€ 57
110%	€ 297	€ 77	€ 342	€ 122	€ 318	€ 98
120%	€ 381	€ 161	€ 381	€ 161	€ 381	€ 161
130%	€ 504	€ 284	€ 504	€ 284	€ 504	€ 284
140%	€ 564	€ 343	€ 564	€ 343	€ 564	€ 343
150%	€ 678	€ 458	€ 678	€ 458	€ 678	€ 458

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		inclusief PMB		inclusief bonus	
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 291	€ 191				
110%	€ 274	€ 174				
120%	€ 320	€ 221				
130%	€ 341	€ 241				
140%	€ 398	€ 298				
150%	€ 424	€ 324				